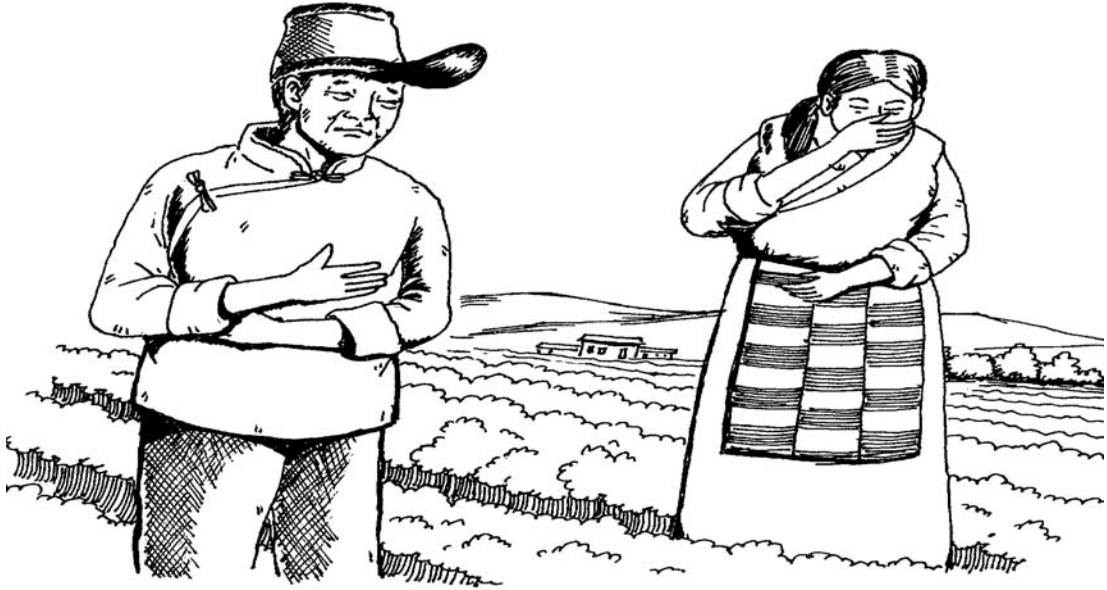

འབྲུ་སྐྱོན་ནི་དུག་ཡིན།

གངས་དཀར་ནི་སློབ་ཡུག་གི་རྩྭ་གསལ་འགྲུལ་ཁང་།

TESI ENVIRONMENTAL AWARENESS MOVEMENT

RATOE CHUWAR HOUSE

KHARADANDA ROAD, DHARAMSALA, 176215

HIMACHAL PRADESH, INDIA

www.ecotibet.org

ecotibet@ecotibet.org

དཀར་ཆག

སྒྲིལ་སྒྲེང་།	༥
༡ འབྲུ་སྒྲུན་ཞེས་པ་དེ་གང་ཡིན་ནམ།	༧
༢ འབྲུ་སྒྲུན་པེད་སྒྲོན་གྱི་དོན་གང་ཡིན་ནམ།	༡༡
༣ འབྲུ་སྒྲུན་གྱིས་མི་ལ་ན་ཚ་ཆེ་ལྟར་བཟོ་བ།	༡༤
༤ འབྲུ་སྒྲུན་གྱི་དྲུག་ཁ་སྤྱུ་གུར་ཕོག་སྒྲ་བ་ཡོད།	༡༧
༥ འབྲུ་སྒྲུན་གྱི་དྲུག་ཁ་དང་དེ་ཡི་བཙོས་ཐབས།	༢༣
༦ འབྲུ་སྒྲུན་གྱིས་འབྲུང་འབྲུར་འཕྲོད་བརྟེན་ལ་ཉེན་ཁ་ཆེ་ལྟར་བཟོ་བ།	༢༧
༧ འབྲུ་སྒྲུན་གྱིས་སྤྱུ་གུ་སྦྱེ་འཕེལ་ལ་ཤུགས་རྒྱུན་ཐེབས་པ།	༣༡
༨ འབྲུ་སྒྲུན་པེད་སྒྲོན་གྱི་སྐབས་ཉེན་ཁ་ཚུང་དུ་གཏོང་ཚུལ།	༣༥
༩ སྤྱུ་གུར་འབྲུ་སྒྲུན་གྱི་དྲུག་ཁ་མ་ཕོག་པའི་ཐབས་ཤེས།	༤༡
༡༠ འབྲུ་སྒྲུན་གྱིས་ཁོར་ཡུག་ལ་གཏོར་སྒྲོན་ཤུགས་ཆེན་ཐེབས་པ།	༤༤
༡༡ འབྲུ་སྒྲུན་གྱིས་ཀྱང་མི་ཁོག་པའི་གཞོན་འབྲུ་ཆེ་མང་དུ་འགྲོ་བའི་དཀར་ཆག	༤༦

སྒྲིལ་སྒྲུབ་པ།

འགྲོ་བ་མི་ཡི་རིགས་འདི་ཡུང་ནས་བཟུང་ཙམ་པའི་ཞིང་ལས་ཤུངས་སྤོགས་ལ་སྤྱི་བར་གསུམ་དུ་འགྱུར་བ་སྣོད་ཆོག་གས་
ཤིག་སྤྱིན་ཡོད་ཀྱང་། ཞིང་ལས་གསར་བརྗེའི་རྗེས་སུ་སྤར་དང་མི་འདྲ་བའི་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡུང་ཡོད་པ་དེ་ནི་འབྲུ་
སྒྲན་དང་རྗེས་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་ཞིང་ལས་ཐོན་སྐྱེད་ཤུངས་པ་དེ་ཡིན།

རང་རེ་བོད་ལ་མཚོན་ན། བོད་མི་ཚོས་འཛམ་གླིང་གི་ཆེས་མཐོ་བའི་ས་ཁུལ་(ཆ་སློམ་བྱས་ན་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ནས་
མཐོ་ཚད་མི་༧༨.༤༠༠༠) དུ་ཡུ་ལ་སློམ་སྤྱུགས་སེམས་ཅན་གསོ་སྦྱང་བྱས་ཏེ་འབྲོག་ལས་གཉེར་བ་དང་། མདོ་ལ་སློམ་སྤྱུགས་
སེམས་ཅན་གྱི་སྤྱི་བ་དང་རིམ་མ་སོགས་བཅུ་སྟེ་ཞིང་ལས་ཐོན་སྐྱེད་བྱས་ཏེ་འཚོ་བ་རོལ་ཡོད། འདས་ཟེན་པའི་ལོ་ངོ་
བརྒྱ་ལྷག་དུ་མའི་ནང་དུ་འབྲུ་སྒྲན་བཅད་སྤོངས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཤིག་མེད་ཀྱང་། དེར་སྐབས་གོ་ལ་གཅིག་གྱུར་གྱི་ཤུགས་རྒྱུན་
སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་སྤྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་ཞིང་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སྤོངས་དང་མི་འདྲ་བར་འབྲུ་སྒྲན་དང་རྗེས་ལུང་ལ་
བརྟེན་ནས་ཞིང་ལས་ཐོན་སྐྱེད་ཤུངས་པའི་དྲུག་མཚམས་ཤིག་ཏུ་སྒྲེབས་ཡོད།

འབྲུ་སྒྲན་དང་རྗེས་ལུང་གིས་གནས་སྐབས་ཤིག་རིང་སྟོན་ཐོག་སྤྱི་འཕེལ་ལ་ཕྱན་པའི་ཕན་ཐོགས་ཅོམ་ལས། སྤྱུགས་
སུ་ཞིང་པའི་འཕྲོད་བརྟེན་དང་། ཞིང་སའི་ས་བཅུད། ཁོར་ལུག་བཅས་མདོར་ན་སྤྱི་སྟོན་གྱི་འཛིག་ཉེན་དང་ནང་བཅུད་
གྱི་སེམས་ཅན་གཉིས་ཀར་དཀའ་ངལ་མང་དག་ཅིག་བཟོ་བཞིན་ཡོད་པ་མདོར་སྤྱི་སྟོན་ལས་གྲུབ་པར་བརྟེན། རྒྱལ་ཁབ་
མང་པོར་འབྲུ་སྒྲན་བཀག་འགོག་བྱས་ཟེན་ཡོད། དཔེར་ན། རེ་ཆལ་ཁར་སོན་གྱིས་འབྲུ་གསོད་སྒྲན་གསར་ཉི་ཉི་ཉི་
(DDT) ཟེར་བའི་གནོད་སྐྱོན་སྐོར་ལ། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ ནས་བཟུང་ལོ་བཞིའི་རིང་ལ་འབྲུ་གསོད་སྒྲན་གསར་གྱིས་སྤྱི་ཁམས་
ཁོར་ལུག་ལ་ཐེབས་པའི་གནོད་སྐྱོན་སྐོར་ལ་ཞིབ་འཇུག་མཐིལ་སྤྱིན་བྱས་ཏེ་ཁུ་སིམ་གྱི་དཔྱིད་ཀ་«*Silent Spring*» ཞེས་
པའི་དེབ་ཅིག་བྲིས་ཏེ་ཨ་རིའི་མི་མང་རྣམས་འབྲུ་སྒྲན་གྱི་གནོད་སྐྱོན་ལས་གཉིད་ལས་སངས་ཡོད་ལ། གཞན་ཡང་རྒྱབ་སྤོགས་
གྱི་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོར་འབྲུ་སྒྲན་ཉོ་ཚོང་ཤུངས་པ་བྲིམས་ཐོག་ནས་བཀག་འགོག་བྱས་ཡོད་ཀྱང་། ཡར་རྒྱས་འགྲོ་བཞིན་རྒྱལ་
ཁབ་ཁག་ནང་ད་དུང་ཡང་མུ་མཐུད་འབྲུ་སྒྲན་བཅད་སྤོངས་ཤུགས་ཆེ་ཤུངས་ཡིན།

རང་རིགས་ཞིང་པ་རྣམས་ལ་ཆ་མཚོན་ན། འབྲུ་སྒྲན་ཐད་ཀར་ཁ་ནང་དུ་སྤྱིན་ན་དུག་ཁ་ཐོག་སྤྱི་གནོད་པ་ཅོམ་ལས།
འབྲུ་སྒྲན་རྒྱག་སྐབས་ངེས་པར་དུ་གྲོན་དགོས་པའི་འབྲུ་སྒྲན་འགོག་སྤྱང་གི་མིག་ཤེལ་དང་། ལག་ཤུབས། པང་གདན།

ཁ་དགེས་སོགས་ཤིང་སྐྱོད་མི་བྱེད་པ་མ་ཟད། འབྲུ་སྐྱེན་སྐྱུགས་སྐྱོད་ནང་དུ་ཚུ་སྐྱུགས་ཏེ་འཕྲང་བ་སོགས་ཏེ་ཅང་ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་གནས་སྐབས་ཤིག་མཐོང་སྟེ། འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་གནོད་སྐྱོན་རྐྱེན་ལ་ཅུང་ཟད་ཤེས་ཏོགས་སྐབས་ཤིག་ཞིག་དགོས་ཀྱི་འདི་ཡང་ཁ་ཚད་དགོས་གཏུག་ཞིག་དུ་མཐོང་སྟེ། ཨ་རིར་ཡོད་པའི་ཉེ་སེ་ཕེ་རན་བེ་བས་རྩ་ས་(Hesperian Foundation) འདོན་སྤེལ་གནང་བའི་«སྐྱེ་ཚོགས་ཀྱི་ཁོར་ལུག་འཕྲོད་བསྟེན་ལམ་སྟོན་»ཞེས་པའི་དེ་བའི་ཉེ་མེ་གི་«འབྲུ་སྐྱེན་ནི་དུག་ཡིན་»ཞེས་པའི་དུམ་བུ་འདི་གང་ཐུབ་ཅི་རྒྱས་ཀྱིས་ཁ་གསལ་ལ་ཞིང་གོ་བདེ་བ་གཙོ་བབས་གིས་དབྱིན་ཡིག་ནས་བོད་བསྐྱར་ལྷུ་འབྲུ་ལྷུ་ལ་ལགས་ཀྱང་། དབྱིན་བོད་བྱུང་ལ་སྐྱུང་བ་ཞན་ཅིང་ཡིག་སྐྱར་གྱི་ཉམས་སྲོལ་དམན་པ་བཅས་ཀྱིས་འདིར་ཚོར་འབྲུལ་མང་དག་ཅིག་ཡོད་པེས་པས། མཁྱེན་ལྡན་གྲོག་པ་པོ་རྣམས་ནས་ལེགས་སྤེལ་ཉེས་འགོག་གི་དགོངས་འཆར་སྐྱུག་སྐྱོལ་གནང་བར་དགའ་བསུ་བྱ་རྒྱ་ལོན།

གངས་དཀར་ཏེ་སི་ཁོར་ལུག་གོ་ཏོགས་ལས་འགུལ་ཁང་ནས།
སྤྱི་ལོ་༢༠༠༦ ཟླ་༦ ཚེས་༥ ཉིན།

༡ འབྲུ་སྐྱོན་ཞིམ་པ་དེ་གང་ཡིན་ནམ།

འབྲུ་སྐྱོན་ཞིམ་པ་དེ་ནི་སྐྱ་མང་རྩིས་སྐྱོར་ལ་བརྟེན་ནམ་འགྲོ་བ་མི་ཡི་འཕྲོད་བརྟེན་དང་། ལྷོན་ཐོག་ལ་གཞོན་པའི་འབྲུ་སྐྱོན་དང་རྩ་ཡན་གྱི་རིགས་སོགས་མེད་པ་བཟོ་སྲིད་པ་བཟོས་པའི་རྩིས་སྐྱོར་གྱི་དངོས་རྩིས་ཤིག་ཡིན་ཡང་། རོན་དངོས་ཐོག་འབྲུ་སྐྱོན་ནི་དུག་ཡིན་པས་དེས་ལྷོན་ཐོག་ལ་གཞོན་པའི་འབྲུ་སྐྱོན་ཙམ་དུ་མ་བཟད། ལྷོན་ཐོག་ལ་ཕན་པའི་འབྲུ་སྐྱོན་དང་སྐྱེས་དངོས་ཚི་ཤིང་བཅས་ཀྱང་མེད་པར་བཟོ་བ་ཡིན།

འབྲུ་སྐྱོན་ནི་དང་ཐོག་གི་གཏོར་ཡུལ་ནས་ཚུ་རྒྱབས་དང་རྒྱུང་བྱས་རིང་དུ་དེད་ནས། ས་དང་རྒྱུ་མཁའ་དབུགས་བཅས་སུ་བྱུང་སྟེ་སྐྱེ་འགྲོ་སྲོག་ཆགས་ཀྱི་འཕྲོད་བརྟེན་ལ་གཞོན་སྐྱོན་ཆེན་པོ་ཡོང་གི་ཡོད། ལྷབས་འདིའི་འབྲུ་སྐྱོན་ཞིམ་པ་དེར་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཞི་ཡོད་པ་རྟེ།

ཨིན་སེལ་ཏེ་སྤྲ་ཏེ་སེ་ (Insecticides) ཨིན་སེལ་ཏེ་ཞིམ་པ་འབྲུ་སྐྱོན་གྱི་རོན་དང་ས་ཡེ་གེ་ཞིམ་པ་ནི་གསོད་པར་བྱེད་པ་རྟེ་འབྲུ་སྐྱོན་གསོད་ཆེད།

དྲར་རྩེ་སེལ་སྤྲ་ཏེ་སེ་ (Herbicides) དྲར་རྩེ་ནི་རྩ་ལ་གོ་ཞིང་སྤྲ་ཏེ་སེ་ཞིམ་པ་ནི་གསོད་པར་བྱེད་པ་རྟེ་རྩ་རྩེ་རྩེ་རིགས་མེད་པར་བཟོ་ཆེད།

རོ་ཏེ་ན་ཏེ་སེ་སྤྲ་ཏེ་སེ་ (Rodenticides) རོ་ཏེ་ན་ནི་མདུན་སོ་རྩོ་བའི་སེམས་ཅན་གྱི་རིགས་ལ་གོ་ཞིང་སྤྲ་ཏེ་སེ་ནི་གསོད་པར་བྱེད་པ་རྟེ་ཅི་ཅི་སོགས་གསོད་ཆེད།

ཕང་རྩེ་སྤྲ་ཏེ་སེ་ (Fungicides) ཞི་དམ་བུ་དང་རྩོ་ནད་སོགས་དང་སྤྲ་ཏེ་སེ་ནི་གསོད་པར་བྱེད་པ་རྟེ་དམ་བུ་དང་རྩོ་ནད་སོགས་མེད་པ་བཟོ་ཆེད་བཅས་ཡིན།

ཞིང་པ་ཚོས་ཐོག་མ་ཉིད་ནས་འབྲུ་སྐྱོན་ཤེད་སྐྱོད་བྱས་ཏེ་ཞིང་འདེབས་ལས་རྩ་བ་ནས་བྱས་མེད། ལྷོན་གྱི་དུས་སུ་ཞིང་པ་ཚོས་རང་གི་དངོས་ཡོད་འཚོ་བའི་ཉམས་སྲོང་ལ་བརྟེན་ནས། ལོ་ཉི་ཤུ་སྐྱེ་འཕེལ་ལ་གཞོན་སྐྱེལ་མཁའ་གྱི་འབྲུ་སྐྱོན་རིགས་རྣམས་འབྲུ་སྐྱོན་ལ་མ་བརྟེན་པར་གཞོན་འབྲུ་འགོག་པའི་ཐབས་ཤེས་སྐྱ་ཚོགས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་ལ། ཐབས་ཤེས་མང་དག་ཅིག་དེར་ལྷབས་ཀྱང་ཤེད་སྐྱོད་བྱས་ཏེ་ཞིང་ལས་ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་མུས་ཡིན། གལ་ཏེ་ཁྱེད་རང་ལ་འབྲུ་སྐྱོན་ཤེད་སྐྱོད་བྱེད་མིན་གྱི་རང་དབང་ཡོད་ཆེ། ལྷ་མང་རྩིས་སྐྱོར་ལས་བཟོས་པའི་འབྲུ་སྐྱོན་ཤེད་སྐྱོད་བྱེད་མི་དགོས་པར་ཞིང་ལས་ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་པ་ནི་ཐབས་ལམ་ཡག་ཤོས་དེ་ཡིན། ས་ཞིང་རྒྱ་ཆེན་པོར་འདེབས་ལས་བྱེད་མཁའ་གྱི་ཞིང་པ་མང་པོས་འབྲུ་སྐྱོན་ཤེད་སྐྱོད་བྱས་ཏེ་ཞིང་ལས་ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་པ་དང་ནགས་ཚལ་གསར་སྐྱེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཞོང་ཚོའི་བསམ་པར་འབྲུ་སྐྱོན་ཤེད་སྐྱོད་བྱེད་རྒྱ་ལས་གཞན་གྱི་ཐབས་ལམ་མེད་སྟམ་བཞིན་ཡོད་ཀྱང་། རོན་དངོས་ཐོག་འབྲུ་སྐྱོན་ནི་དུག་ཡིན་པས་དེས་སྐྱེ་སྐྱེར་ཚང་མའི་འཕྲོད་བརྟེན་ལ་གཞོན་སྐྱོན་དང་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་ལ་གཏོར་སྐྱོན་ཆེན་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

༡ འབྲུ་སྐྱེན་པེད་སྦྱོང་བྱེད་དོན་གང་ཡིན་ནམ།

ཞིང་ཁར་འབྲུ་སྐྱེན་བརྒྱབ་པར་བརྟེན་ནས་ཞིང་ཁའི་ས་གཤིས་ཉམས་ཞན་དུ་གཏོང་བ་མ་ཟད་ཞིང་པའི་འཕྲོད་བརྟེན་ལའང་གཞོན་སྦྱོན་ཚབས་ཆེ་ཕོག་གི་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཞིང་པ་མང་པོ་ཞིག་གིས་ད་དུང་འབྲུ་སྐྱེན་པེད་སྦྱོང་བྱེད་དགོས་དོན་གང་ཡིན་ནམ།

ས་ཞིང་རྒྱ་ཆེན་པོར་ཞིང་ལས་པ་ཉུང་དུ་ཞིག་གིས་ཞིང་འདེབས་ལས་བྲལ་ཏེ་ཐོན་སྐྱེད་འཕོར་ཆེན་འབྲུང་བའི་ཆེད་དུ་འབྲུ་སྐྱེན་འདྲ་མིན་བསྟེན་སྦྱོར་བྲལ་ཏེ་ཞིང་འདེབས་ལས་བྱེད་གི་ཡོད། འབྲུ་སྐྱེན་པེད་སྦྱོང་བྲལ་པར་བརྟེན་ནས་གནས་སྐབས་ཤིག་རིང་ཐོན་འབབ་ཡག་ཏུ་གཏོང་བ་དང་ཐོན་འབབ་རྣམས་གོང་རྒྱུང་བའི་ཐོག་ནས་ཚོང་ཐུབ་གི་ཡོད་ཀྱང་། སྤྱགས་སུ་འབྲུ་སྐྱེན་གྱིས་ཞིང་ཁའི་ས་གཤིས་ཉམས་ཞན་དུ་གཏོང་བ་མ་ཟད་སྦྱེ་ཁམས་ཁོར་ཕུག་འབག་བཙོག་བཟོས་ཏེ་སྦྱེ་འགྲོ་སྦྲོག་ཆགས་ཀུན་གྱི་བདེ་ཐང་ལ་གཞོན་སྦྱོན་ཆེན་པོ་བཟོ་བཞིན་ཡོད། ས་ཞིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་བདག་པོར་མཚོན་ན། རང་ཉིད་ལ་ཞེ་བཟང་གང་མང་ཐོབ་ཐབས་བྱེད་པ་ལས་ཞིང་ལས་པ་དང་མི་མང་གི་འཕྲོད་བརྟེན་ལ་དོ་སྣང་དེ་ཅམ་བྱེད་གི་མེད། གཞན་གྱི་ས་ཞིང་རྒྱ་ཆེན་པོར་ཞིང་ལས་བྲལ་ཏེ་འཚོ་བ་སྦྱེལ་མཁན་གྱི་ལས་མི་སྦྱོ་བོ་ཞིག་གི་ངོས་ནས་བཤད་ན། འཕྲལ་སེལ་སྟོ་གོས་གྱི་དཀའ་ངལ་སེལ་ཐབས་གཙོ་བཙུན་བྱེད་པ་ལས་འབྲུང་འབྲུར་འཕྲུང་འཕྲོད་བརྟེན་གྱི་ཐད་དོ་སྣང་དེ་ཅམ་བྱེད་ཐུབ་གི་མེད།

ཞིང་པ་ཚོས་ལོ་མང་རིང་འབྲུ་སྐྱེན་པེད་སྦྱོང་བྲལ་པར་བརྟེན་གཞོན་འབྲུ་རྣམས་རིམ་པས་འབྲུ་སྐྱེན་དང་གོམས་ཏེ་འབྲུ་སྐྱེན་གྱིས་ཀྱང་གཞོན་མི་ཐུབ་པར་གྱུར་བ་དང་། དེ་སྔ་རང་བྱུང་དུ་ཡོད་པའི་གཞོན་འབྲུར་བརྟེན་ནས་འཚོ་མཁན་གྱི་འབྲུ་སྐྱེན་དང་བྱ་བྱེད་བཅས་རིམ་པས་ཇེ་ཉུང་དུ་སྦྱིན་པ་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་ལོ་རེ་བཞིན་ཐོན་འབབ་ཇེ་ཞན་དུ་གྱུར་གྱི་ཡོད།

འབྲུ་སྐྱེན་བཟོ་བྲལ་ཏུ་སྐྱད་ཆ་སྟོན་པོ་ཞིག་ཤོད་བཞིན་ཡོད་པ་ནི། ཁོང་ཚོས་བཟོས་པའི་འབྲུ་སྐྱེན་གྱིས་ཞིང་པ་རྣམས་ལ་རོགས་ཐན་བྲལ་ཏེ་“འཇམ་སྐྱིང་གི་མི་མང་གསོ་བར་བྱེད་”ཅེས་པའི་སྐྱད་ཆ་སྟོན་པོ་ཞིག་ཤོད་གི་ཡོད་ཀྱང་། དོན་དངོས་ཐོག་འབྲུ་སྐྱེན་བཟོ་བྲལ་ཏེ་ཚོར་དགོས་པ་ནི་ཞིང་པའི་ལག་གི་སྒོར་མོ་རེད། མ་གཞི་ནས་འབྲུ་སྐྱེན་བཟོ་ཚོང་ནི་ལུགས་མཐུན་མ་ཡིན་པའི་ཞེ་ལས་ཞིག་ཡིན་ཞིང་དེས་མཐར་གཏུག་ན། འབྲུ་སྐྱེན་བཟོ་ཚོང་བྱེད་མཁན་རྣམས་ཇེ་ཕུག་ནས་ཇེ་ཕུག་ཏུ་གཏོང་བ་དང་དེ་བྱིངས་འཇམ་སྐྱིང་གི་མི་མང་ནད་ཡམས་འདྲ་མིན་གྱིས་མནར་ཏེ་སྤྱག་བརྒྱལ་གྱི་རྒྱ་མཚོར་སྦྱང་བར་བྱེད།

འབྲུ་སྐྱེན་ལ་རིགས་གྱི་དབྱེ་བ་མི་འདྲ་བ་མང་ཞིང་དེ་དག་ལ་ལུལ་ལུང་མི་འདྲ་བར་མིང་ཡང་མི་གཅིག་པ་རེ་བཏགས་ཏེ། ལུལ་ལུང་འགའ་གས་ལ་ཉོ་ཚོང་མི་ཚོགས་པའི་གཞོན་སྦྱོན་ཆེ་བའི་འབྲུ་སྐྱེན་རྣམས་ལུལ་ལུང་ཁ་གས་ལ་ཉོ་ཚོང་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། འབྲུ་སྐྱེན་ནི་བཟོ་སྐྱེད་སེལ་པའི་འདྲ་བ་ཁ་གས་བཟོས་ཡོད་པ་སྟེ། ཞིབ་ཞིབ་རྒྱ་དང་བསྟེན་ནས་གཏོར་དགོས་པ་དང་། འདྲུར་མ་ཐལ་དུ་ལ་དང་བསྟེན་དགོས་པ། གཤེར་ཁུ་རྒྱ་དང་འདྲ་བ། སོན་ལ་འཐུམ་རྒྱག་དགོས་པ། གཞན་ཡང་རྒྱན་ཐུན་ནང་དུ་བེད་སྦྱོང་བྱེད་བཞིན་པའི་འབྲུ་སྐྱེན་ནི་ཅི་ཅི་དང་དུག་སྐྱེད་གསོད་ཆེད་དུ་བཟོས་པ་བཅས་ཡོད།

རྒྱན་དུ་འབྲུ་སྐྱེན་ནི་ཐོག་མའི་སྤྱགས་སྟོན་དེ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱགས་སྟོན་གཞན་ཞིག་གི་ནང་སྤྱགས་ཏེ་ཚོང་གི་ཡོད་ཅིང་།

ལྷགས་སྒྲིབ་ལ་རིགས་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཡོད་པ་སྟེ། དཔེར་ན། ལྷགས་ཀྱི་ན་དང་། ཤེལ་དམ། རས་ཁྲག་སོགས་ནང་
ལྷགས་ཏེ་འབྲུམ་སྒྲིབ་བྱེད་སྤངས་ཀྱང་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཡོད། གང་ལྟར་ཡང་འབྲུ་སྒྲན་གྱི་རང་བཞིན་ནི་དྲུག་ཡིན་པས་
དེ་ལྷགས་སྒྲིབ་གང་འདྲ་ཞིག་གི་ནང་དུ་ལྷགས་ཡོད་ཀྱང་དོན་དངོས་ཐོག་འབྲུ་སྒྲན་ནི་དྲུས་དང་ནམ་པ་ཀྱན་ཏུ་དྲུག་རང་ཡིན།

༡ འབྲུ་སྒྲན་ལས་མི་ལ་ན་ཚ་ཇི་ལྟར་སོག་གི་ཡོད་དམ།

ཞིང་པ་ཚོས་འབྲུ་སྒྲན་ཐོད་སྒྲོད་བྱས་པར་བརྟེན་ནས་འབྲུ་སྒྲན་གྱི་དྲུག་ཁ་དེ་རིགས་མི་འདྲ་བ་ཁ་གསུ་གྱི་ཐོག་ནས་སོག་
གི་ཡོད། དཔེར་ན། ལག་པ་དང་གྱོན་པ་སོགས་ལ་འབྲུ་སྒྲན་འགོས་ཏེ་པགས་པ་བརྒྱད་ནས་ནད་སོག་པ། ཁ་དང་མིག་
བཅས་གྱི་ནང་དུ་འབྲུ་སྒྲན་འཇུག་པར་བརྟེན་ནས་དྲུག་ཁ་སོག་པ། འབྲུ་སྒྲན་གྱི་དྲུག་རྒྱངས་ཁྲབ་ཡོད་པའི་མཁའ་དབུགས་
ཁོད་དུ་དབུགས་འབྱེན་རྒྱབ་བྱས་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲུ་སྒྲན་གྱི་དྲུག་ཁ་སོག་པ་བཅས་དྲུག་ཁ་དེ་རིགས་མི་འདྲ་བ་འགའ་
བརྒྱད་ནས་སོག་གི་ཡོད་ཅིང་། དྲུག་ཁ་སོག་སྤངས་མི་འདྲ་བར་སྒྲན་བཅོས་ཀྱང་མི་འདྲ་བ་རེ་བྱེད་དགོས་སྟབས་འབྲུ་སྒྲན་
གྱི་དྲུག་ཁ་སོག་པ་དེས་འཕྲོད་བསྟེན་ལ་གཞོན་སྒྲོན་ཚབས་ཚེན་བཟོ་བར་བྱེད།

སྦྱར་བཏང་བྱས་ན་འབྲུ་སྒྲན་ཐོད་སྒྲོད་བྱེད་མཁའ་གྱི་ཞིང་པ་ཞིག་ལ་ནད་ཉགས་དུ་མ་ཡོང་གི་ཡོད་ཅིང་། ནད་ཉགས་
ཁ་གསུ་འབྲུ་སྒྲན་བརྒྱབ་པ་དང་ལམ་མེད་མངོན་པ་དང་། ནད་ཉགས་འགའ་གསུ་ཚུ་ཚོད་ཁ་གསུ་དང་ཉིན་གསུ་རྗེས་སུ་
མངོན་པ། ཡང་ནད་ཉགས་ཁ་གསུ་ལོ་གཅིག་ཕྱིན་པའི་རྗེས་སུ་གཞི་ནས་མངོན་པ་སོགས་རིགས་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཞིག་
ཡོང་གི་ཡོད།

ཞིང་པ་མང་པོས་འབྲུ་སྒྲན་ཐོད་སྒྲོད་གཏོང་བཞིན་ཡོད་ཀྱང་། སལ་ཆེ་བས་འབྲུ་སྒྲན་གྱི་གཞོན་སྒྲོན་སྐོར་དེ་ཙམ་ཤེས་
གྱི་མེད། འབྲུ་སྒྲན་གྱི་དྲུག་ཁ་ནི་ཞིང་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ཕྱུ་གུ་དང་། གྱོན་པ་འཁྲུ་མཁའ། གང་སྟེགས་བརྒྱར་བཟོ་བྱེད་
མཁའ་བཅས་ལའང་འབྲུ་སྒྲན་གྱི་དྲུག་ཁ་ནི་ཞིང་པ་དང་གཅིག་མཚུངས་སུ་སོག་གི་ཡོད་པས། ཞིང་པ་མ་ཡིན་པ་ཚོས་ཀྱང་
འབྲུ་སྒྲན་གྱི་ཉིན་ཁ་གང་དུ་ཡོད་པ་ཤེས་ཉོགས་ཐུབ་པ་དགོས་པ་མ་ཟད། ཞིང་ལས་བྱེད་མཁའ་གྱིས་སྒྲོན་འགོག་ཇི་ལྟར་
བྱེད་པ་བཞིན་ཁོང་ཚོས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན།

འབྲུ་སྒྲན་གྱི་དྲུག་ཁ་སོག་པའི་ཉགས་མཚན།

- ◆ ཁ་དང་སྒྲ་བརྒྱད་ནས་འབྲུ་སྒྲན་གྱི་དྲུག་ཁ་སོག་ཆེ་སྒྲ་ཚུ་མང་པོ་ཐོན་གྱི་ཡོད།
- ◆ མོ་བ་དང་བྲང་ཁོག་བརྒྱད་ནས་དྲུག་ཁ་སོག་ན་བྲང་ཁོག་བརྒྱམས་ཤིང་མོ་བར་ན་རླུག་གཏོང་བ་དང་དབུགས་འབྱེན་རྒྱབ་
དཀའ་བ་སོགས་འབྱུང་གི་ཡོད།
- ◆ བྱོད་ཁོག་བརྒྱད་ནས་དྲུག་ཁ་སོག་ཡོད་ཆེ་བྱོད་ཁོག་ལ་རླུག་གཟེར་རྒྱག་པ་དང་སྐྱུག་པ་ཤོར་བ།

- ◆ ལག་པར་དུག་ཁ་ཕོག་ན་ལག་པའི་སེན་མོ་སྐྱུར་བའམ་སེན་མོ་འཕྲོ་བརྒྱགས་འགྲོ་བ་སོགས་ཡོང་གི་ཡོད།
- ◆ ཀླང་ལག་ལ་དུག་སྐྱོན་ཕོག་ན་ག་རྒྱས་སམ་ག་གིམ་དམ་པོར་གྱུར་ནས་ན་ཟུག་རྒྱག་པ་དང་ཉེ་འགྲུར་བ།
- ◆ པགས་པར་དུག་སྐྱོན་ཕོག་ཡོད་ན་ཟ་འཕུག་ཡངས་པ་དང་། ཐོར་པ་དམར་པོ་སེབ་སེབ་ཐོན་པ། ག་མདོག་དམར་པོར་གྱུར་བ། རུལ་ཚུ་མང་པོ་ཐོན་པ། པགས་པ་འཚོགས་པ་སོགས་ཡོང་གི་ཡོད།

འབྲུ་སྐྱན་གྱི་དུག་ཁ་ཕོག་པའི་ཉུགས་མཚན་གཞན་དག་ནི།

མགོ་ན་བ། གཟུགས་ལྡོ་བས་ཉམས་པ། བོམ་པ་རྒྱག་སྐབས་དཀའ་ལས་ཁག་པ། དུན་ཤེས་ཉམས་པ། དུན་པ་ཐོར་བ། མཚུ་དང་སེན་མོ་སྐྱོན་པོར་གྱུར་བ། གཟུགས་པོ་འདར་སེག་རྒྱག་པ། བཙོག་གཅིན་དབང་མེད་དུ་ཕོར་བ། གཉིད་ལམ་འཛིགས་སྐྱག་ཅན་གཏོང་བ། གཉིད་ཡག་པོ་མི་ཁྲུག་པ་བཅས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད།

གལ་ཏེ་ཁྱེད་རང་ཞིང་ཁར་འབྲུ་སྐྱན་གྱི་ལས་ཀ་སྲིད་སྐབས་གོང་གི་ནད་ཉུགས་དེ་རིགས་བྱུང་ཚེ། འཕྲུལ་དུ་ལས་མཚན་སྐྱོན་བཞག་ནས་སྐྱན་ཁང་དུ་བསྐྱོད་དགོས་པ་ལས་ནད་གཞི་སྦྱི་པོར་གྱུར་བའི་བར་དུ་ཅ་བ་ནས་སྐྱོད་རྒྱ་མེད།

ལུལ་གྱི་ཞིང་ལས་ཚན་ཁག་དེ་ས་ཨེན་ཏེ་སལ་ཕན་(Endosulfan)ཞེས་པའི་འབྲུ་སྐྱེན་ཤེད་སྡོད་གཏོང་འགོ་ཚུགས་ནས་ཡུན་
རིང་མ་འགོར་བར་གྲོང་ཚོ་དེའི་མི་མང་ལ་དོ་སྣང་གསར་པ་ཞིག་བྱུང་བཞི། སྤར་ས་ཚད་ལོད་པའི་འབྲུ་དང་། སྐལ་པ།
ཉ་སོགས་མིག་ལམ་དུ་མཐོང་རྒྱ་མེད་པར་གྱུར་བ་དང་། ཀུ་རུ་ཞིང་ནང་དུ་ཡོད་པའི་ཤིང་སྡོང་ཐོག་གི་བྱ་བྱེད་དང་འབྲུ་སྐྱེན་
གྱི་སྐད་སྐྱེན་བཅས་ཀྱང་ན་ལམ་དུ་ཐོས་རྒྱ་མེད་པར་གྱུར་བར་བརྟེན། གྲོང་ཚོ་དེའི་མི་རྣམས་ཀྱི་བསམ་པར་སྤར་གྱི་བྱ་བྱེད་
དང་འབྲུ་སྐྱེན་རྣམས་ཨེན་ཏེ་སལ་ཕན་གྱི་ས་བསད་པ་རེད་བསམ་ཡང་དཔང་ཉགས་ཁ་གསལ་སྟོན་རྒྱ་མེད་པར་ལུས།

སྤྱི་པ་རྒྱ་རི་ལགས་ནི་ས་གནས་དེའི་ཞིང་པ་ཡིན་ལ་གསར་འགོད་པ་ཡང་ཡིན། ཁོང་གི་སྤྲུགས་རུའི་འགྲམ་དུ་ཨེན་
ཏེ་སལ་ཕན་ཞེས་པའི་འབྲུ་སྐྱེན་དེ་བེངས་མང་གཏོར་བའི་རྗེས། ཁོང་གི་སྐོ་སྤྲུགས་སེམས་ཅན་གྱི་སྤྱ་བྱ་རྣམས་དབང་པོ་མ་
ཚང་བ་དང་རྐང་ལག་མ་ཚང་བར་སྐྱེས་པས། ཁོང་ལ་མཚན་ཚེན་པོ་སྐྱེས་པ་དང་། གལ་ཏེ་དེ་ཡི་རྒྱ་རྒྱུན་ཨེན་ཏེ་སལ་ཕན་
ལས་བྱུང་བཞིག་ཡིན་ན་ཁྱད་མཚར་རེད་སྟེ་མ་ཏེ། དེ་སྐོར་གྱི་སྤྱང་ཞིག་ས་གནས་གསར་ཤོག་ཐོག་འགོད་ཆེད་འབྲི་འགོ་བརྩམས།
ཁོང་གིས་ད་དུང་ནད་པའི་མིང་གཞུང་ཉར་འགོ་ཚུགས་པའི་སྐྱེན་པ་ཞིག་དང་མཉམ་དུ་བཀའ་མོལ་གནང་སྟེ། དེ་སྐོར་གྱི་གནས་
ཚུལ་རྣམས་རྒྱ་ཚེའི་མི་མང་གིས་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་བེད་ས་གནས་གསར་ཤོག་ཐོག་བཀོད་པས། དེ་སྤྱི་མི་མང་ཚོར་དོ་སྣང་བྱུང་
བའི་འཕྲོད་བརྟེན་གྱི་དཀའ་ངལ་ཕལ་ཆེ་བ་དེ་ཨེན་ཏེ་སལ་ཕན་ལས་བྱུང་བཞིག་ཡིན་པ་ཤེས་རྟོགས་གསལ་པོ་བྱུང་ཡོད།

ས་ལུལ་དེའི་མི་མང་གི་སྤར་མེད་ཀྱི་ནད་ཡམས་དེ་ཡི་འབྲུང་གཞི་གཙོ་བོ་དེ་འབྲུ་སྐྱེན་ཡིན་པའི་གནས་ཚུལ་རྒྱ་བྱུང་
དུ་སྤོང་བར་བརྟེན། ཞིང་པ་རྣམས་ཞིང་ལས་ཚན་ཁག་གི་སྐོ་འགྲམ་དུ་འཛོམས་ཏེ་འབྲུ་སྐྱེན་ཤེད་སྡོད་མཚམས་འཛོག་དགོས་
པའི་ངོ་རྒོལ་བྱས་ཀྱང་། ཞིང་ལས་ཚན་ཁག་ནས་ཉེན་རྟོག་པ་(སུ་ལི་སི) སྐད་བཏང་སྟེ་ངོ་རྒོལ་མཚམས་འཛོག་མི་བྱེད་
ག་མེད་བྱུང་བ་རེད།

དེ་ནས་རིང་པོར་མ་འགོར་བར་ས་གནས་གསར་འགོད་པ་དང་བརྒྱན་འཕྲིན་ལེ་ཚན་པ་བཅས་ཀྱི་ས་གནས་ཚུལ་དེ་
བཞིན་མཁོ་བསྐྱུ་བྱས་པར་བརྟེན། གཞུང་གི་ངོས་ནས་ཀེ་ར་ལར་བྱུང་བའི་འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་གནོད་སྐྱོན་སྐོར་དེ། རྒྱ་གར་རྒྱལ་
ཡོངས་དང་སྤྱི་རྒྱལ་བཅས་སུ་མ་ལྟར་པའི་ཆེད་ཀེ་ར་ལར་འབྲུ་སྐྱེན་ཤེད་སྡོད་བྱེད་མི་ཚོག་པ་ཁྲིམས་ཐོག་ནས་བཀག་འགོག་
བྱས། འོན་ཀྱང་འབྲུ་སྐྱེན་བཟོ་བྱས་དེ་ལུལ་གྱི་དཀའ་ངལ་དེ་འབྲུ་སྐྱེན་ལས་བྱུང་བཞིག་མིན་ལུགས་བཤད་པ་མ་ཟད། ཚན་
རིག་པ་དང་སྐྱེན་པར་སྐོག་དུལ་སྤྱད་དེ་པ་ཏེ་འེའི་མི་མང་གི་འཕྲོད་བརྟེན་གྱི་དཀའ་ངལ་དེ་བཞིན་འབྲུ་སྐྱེན་དང་འབྲེལ་
བ་མེད་ལུགས་བརྗོད་དུ་བརྟུག་པ་དང་། བཟོ་བྱས་གནོན་བྱགས་སྤྱད་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་རིང་པོར་མ་འགོར་བར་འབྲུ་
སྐྱེན་བཀག་སྡོམ་གྱི་བྲིམས་དེ་ཚིས་མེད་དུ་གྱུར་ནས་པ་ཏེ་རི་ཡང་བརྒྱར་འབྲུ་སྐྱེན་ཤེད་སྡོད་གཏོང་འགོ་ཚུགས་པ་རེད།

ས་ལུལ་དེའི་ཞིང་པ་དང་། སྐྱེན་པ། མི་མང་བཅས་མཉམ་རུ་བྱིས་གཞུང་ལ་པ་ཏེ་རི་ཡང་འཕྲད་པའི་འཕྲོད་བརྟེན་
གྱི་དཀའ་ངལ་དེ་ཡི་འབྲུང་རྒྱུན་བརྩེད་ཞིབ་མཐོལ་སྤྱི་ཡོང་བའི་དགོས་འདུན་བཏོན་སྟབས། མཐར་གཞུང་ནས་མོས་མཐུན་
བྱས་ཏེ་བརྟུག་དཔུང་བྱེད་སྐྱབས། ཨེན་ཏེ་སལ་ཕན་ནི་ཉ་ཅང་གི་ཉེན་ཁ་ཆེ་བའི་དུག་རིགས་ཤིག་ཡིན་པ་གསལ་ཤོགས་
བྱུང་བ་བྱུང་བས། དུས་དང་རྣམ་པ་ཀུན་དུ་ཀེ་ར་ལར་ཨེན་ཏེ་སལ་ཕན་ཤེད་སྡོད་གཏོང་མི་ཚོག་པ་ཁྲིམས་ཐོག་ནས་བཀག་

འགོག་བྱས་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་རྒྱ་གར་གྱི་ས་ཁུལ་གཞན་དུ་ད་དུང་ཡང་ཨེན་ཏེ་སལ་ཕན་ཞེས་པའི་འབྲུ་སྐྱན་དེ་བེད་
སྡོད་བྱེད་མུས་ཡིན་པ་དང་། འཛིན་སྲོལ་ཞེས་ཨེན་ཏེ་སལ་ཕན་ནི་ས་ཆ་ཁ་གསལ་སྲུ་དུག་དང་ས་ཁུལ་འགའ་གསལ་ལ་ཉེན་
ཁ་མེད་པར་བརྟེན་ཞེས་ཟེར་བཞིན་ཡོད།

དུག་རྫས་ཨེན་ཏེ་སལ་ཕན་ལྟ་བུ་བཀག་འགོག་བྱུང་པར་མི་མང་ཙམ་ས་ཀྱང་ཀེ་ར་ལའི་པ་ཏེ་འི་གོང་མི་ལྟར་བཟོ་
གྲར་གཞོན་ཤུགས་སྡོད་བྱུང་བ་ཞིག་དང་། གཞུང་ལ་འགྲུར་བ་གཏོང་དགོས་པའི་སྐུལ་འདེད་གཏོང་བྱུང་བ་ཞིག་ཙམ་བྱུང་
ཆོ་ཨེན་ཏེ་སལ་ཕན་ཞེས་པའི་དུག་རྫས་དེ་གཞི་ནས་བཀག་འགོག་བྱེད་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན།

༤ འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་དྲུག་ཁ་དང་དེ་ཡི་བཅོས་ཐབས།

འགྲོ་བ་མི་རྣམས་ལ་འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་དྲུག་ཁ་ཕྱོགས་མང་པོ་ཞིག་བརྒྱན་ནས་ཐོག་བཞིན་ཡོད། དཔེར་ན། སྐུ་ལས་པ་བརྒྱད་
ནས་འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་དྲུག་ཁ་ཐོག་པ། མིག་བརྒྱད་ནས་འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་དྲུག་ཁ་ཐོག་པ། ཁ་བརྒྱད་ནས་འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་དྲུག་ཁ་ཐོག་པ། མཁའ་
དབྱུགས་བརྒྱད་ནས་འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་དྲུག་ཁ་ཐོག་པ་སོགས་རིགས་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་ལ། འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་དྲུག་ཁ་ཐོག་རྣང་ས་མི་འདྲ་
བར་སྐྱེན་བཅོས་ཀྱང་མི་འདྲ་བ་རེ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

སྦྱིར་བཏང་འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་དྲུག་ཁ་མང་ཆེ་བ་འབྲུ་སྐྱེན་པགས་པར་འགོས་པར་བརྟེན་ནས་ཡོང་གི་ཡོད་ཅིང་། གལ་
ཏེ་བྱེད་རང་གི་རྒྱུ་ལག་སོགས་ལ་འབྲུ་སྐྱེན་འགོས་ཡོད་བསམ་ཆེ། ལམ་སང་རས་ཀྱིས་འབྲུས་དགོས་པ་དང་དེ་རྗེས་ཡི་
ཙི་བརྒྱབ་སྟེ་ཆུ་གང་མོའི་ནང་དུ་བཀྲུ་དགོས་པ་ཡིན། འབྲུ་སྐྱེན་འོར་འདྲེན་བྱེད་པ་དང་འབྲུ་སྐྱེན་ཕན་ཚུན་བསྟེན་སྦྱོར་བྱེད་
པ་བཅས་ཀྱི་སྐབས་སུ་པགས་པ་བརྒྱད་ནས་འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་དྲུག་ཁ་ཐོག་པའི་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་ཡོད་ལ། གཞན་ཡང་བྱེད་རང་
གིས་འབྲུ་སྐྱེན་གཏོར་བའི་སྐབས་དང་། འབྲུ་སྐྱེན་བརྒྱབ་ཚར་ཙམ་གྱི་སྟོན་ཐོག་ལ་ལག་པ་འཆང་བ། དེ་བཞིན་འབྲུ་སྐྱེན་
འགོས་པའི་སྟོན་པ་འབྲུ་བ་བཅས་ལས་ཀྱང་འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་དྲུག་ཁ་ཐོག་པའི་ཉེན་ཁ་ཡོད།

སྦྱིར་བཏང་པགས་ནད་ནི་རྩུ་རྩེན་འདྲ་མིན་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོང་གི་ཡོད་སྐབས་འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་དྲུག་ཁ་ཐོག་མིན་ཤེས་
ཏོགས་ཐུབ་རྒྱ་ཁག་ཙམ་ཡོད་ཀྱང་། གལ་ཏེ་བྱེད་རང་གི་གཟུགས་པོར་ཐོར་བ་དམར་པོ་སྲིབ་སྲིབ་ཐོན་པ་ཡིན་ན། དེ་ནི་
འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་དྲུག་ཁ་ཐོག་པ་བརྒྱད་ནས་ཐོག་པའི་ཉེན་ཁ་མཚན་མངོན་གསལ་དོད་ཤོས་ཞིག་ཡིན་པས། ལས་རོགས་གཞན་
ཚོར་ཡང་ཐོར་བ་དམར་པོ་སྲིབ་སྲིབ་དེ་འདྲ་ཐོན་མེད་སྐད་ཆ་འདྲི་དགོས་པ་ཡིན།

གལ་ཏེ་བྱེད་རང་ལ་འབྲུ་སྐྱེན་འགོས་ན་ལམ་སང་རས་ཀྱིས་འབྲུས་དགོས་པ་མ་ཟད་འབྲུ་སྐྱེན་ཡི་ཙི་བརྒྱབ་ནས་ཆུ་གང་
མོའི་ནང་བཀྲུ་དགོས་པ་ཡིན། འབྲུ་སྐྱེན་མིག་ནད་དུ་ཐོར་ཡོད་ཆེ། ཆུ་གཙང་མ་ཞིག་ནད་སྐར་མ་བཅོ་ལྔ་ཙམ་རིང་མིག་
གཙང་མར་བཀྲུ་དགོས། འབྲུ་སྐྱེན་འགོས་ཏེ་པགས་པ་འཚོགས་ཡོད་ན། ཐོག་མར་ཆུ་གང་མོའི་ནང་དུ་བཀྲུ་དགོས་པ་
དང་། མའི་ཐོག་བྱུགས་སྐྱུ་མ་རིགས་བྱུག་རྩུ་མེད་ལ་མའི་སྦྱི་པགས་དང་མའི་མཐའ་འཁོར་གྱི་སྦྱི་པགས་སྦྱུག་སྦྱུག་དེ་ཚོ་རང་
སོར་འཛོག་པ་ལས་རྩ་བ་ནས་འགོག་མི་ཉན། མ་དྲིས་ཡོད་ཆེ་མ་དྲིས་རྒྱག་དགོས་པ་དང་ན་གཟུག་དུས་ཡུན་རིང་པོར་
བཏང་ཆེ་བྱེད་རང་གིས་བེད་སྤྱོད་བྱས་པའི་འབྲུ་སྐྱེན་དེའི་མིང་མཉམ་དུ་འབྲེར་ནས་སྐྱེན་བཅོས་བྱེད་པར་བསྦྱོད་དགོས།

ཡིད་གཟབ་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་ལ། འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་དྲུག་ཁ་ནི་བྱེད་ཀྱིས་མ་མཐོང་བ་དང་ཏ་མ་གོ་བའི་ཐོག་ནས་ཀྱང་
ཡོང་སྲིད་པས། བྱེད་རང་གིས་རྒྱུ་ལག་པ་དང་ལག་པ། སྟོན་པ། སྐྱབ་པཅས་ལས་ཀ་ཚར་བ་དང་ཡི་ཙི་བརྒྱབ་སྟེ་གཙང་མར་
བཀྲུ་རྩུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན།

ཁོག་པའི་ནང་དུ་འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་དུག་ཁ་ཕོག་ན།

ཞིང་པ་ཚོས་ཟས་ཟ་བ་དང་། རྒྱ་འབྲུང་བ། ཐ་མག་འཐེན་པ་བཅས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འབྲུ་སྐྱེན་ཟས་རིགས་སོགས་དང་མཉམ་དུ་ཁོག་ནང་དུ་ཤོར་ཏེ་དུག་སྐྱེན་ཕོག་པའི་ཉེན་ཁ་ཡོད། གལ་ཏེ་ཁྱེད་དང་རིགས་པ་བཅས་པའི་ཁོག་དུ་འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་དུག་ཁ་ཕོག་ནས་དྲན་མེད་དུ་འབྱེལ་ན། དང་ཐོག་མི་དེས་དབྱུགས་འབྲེན་རྒྱུ་ལྟུང་གྱི་ཡོད་མེད་ལེགས་པར་བརྟུ་དགོས་པ་དང་དེ་རྗེས་ཞོགས་གཡམས་གཡོན་གང་རུང་ཞིག་ས་ལ་ཡལ་སྟེ་བསྐྱལ་འཛོལ་དགོས་པ་དང་། གལ་ཏེ་དབྱུགས་གཏོང་གི་མེད་ཆེ་འཕྲལ་དུ་ཁ་དང་ཁ་སྐྱུར་ནས་དབྱུགས་སྐྱོད་ཐབས་བྱེད་དགོས་པ་དང་། དབྱུགས་སྐྱོད་སྐབས་རང་ལ་འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་དུག་ཁ་ཕོག་པའི་ཆེད་དུ་རང་གི་ཁ་དང་ནད་པའི་ཁའི་བར་དུ་དེས་པར་དུ་རས་བཞག་སྟེ་དབྱུགས་སྐྱོད་དགོས། གལ་ཏེ་མི་དེས་རྒྱ་འབྲུང་ཐུབ་ཀྱི་འབྲུག་ན་རྒྱ་གཙང་མ་གང་མང་སྐྱོད་དགོས་པ་དང་འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་སྐྱུགས་སྐྱོད་སྟེང་འཁོད་པའི་གསལ་བཤད་ཡིག་སྟོན་དགོས། གསལ་བཤད་ཡིག་འདི་ནང་དུག་ཁ་སེལ་ཆེད་སྐྱུག་པ་སྐྱུག་དགོས་མེད་སོགས་དེས་པར་དུ་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས། གལ་ཏེ་དྲན་པ་ཐོར་བའི་མི་དེའི་ཁོག་དུ་ཤོར་བའི་འབྲུ་སྐྱེན་དེ་ས་སྐྱུལ་དང་རྩོ་སྐྱུལ་སོགས་དང་བསྐྱེད་པའི་ཞོགས་པ་ཞིག་ཡིན་ན། མི་དེ་འདར་སིག་རྒྱག་པ་སོགས་བྱས་ཀྱང་སྐྱུག་པ་བསྐྱུག་དུ་བཅུག་པ་དང་རྒྱ་འབྲུང་དུ་བཅུག་པ་སོགས་ཙུ་བ་ནས་བྱེད་རྒྱ་མེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་དེ་ལྟར་བྱས་ན་ནད་གཞི་རྗེས་སུ་གཏོང་ཡོད།

གལ་ཏེ་འབྲུ་སྐྱེན་སྐྱུགས་སྐྱོད་ཐོག་སྐྱུག་པ་སྐྱུག་རུང་སྐྱེན་མེད་ཅེས་འཁོད་ཡོད་ཆོ། ཚུ་རྒྱ་ཅན་གྱི་རྒྱ་ཤེལ་ཐོར་གང་འབྲུང་དུ་བཅུག་པ་འཕམ་ཡི་ཅོའི་ཁྲ་བ་རྒྱང་ཟད་ཡོད་པའི་རྒྱ་ཤེལ་ཐོར་གང་འབྲུང་དུ་བཅུག་ན་དེས་སྐྱུག་པ་ལམ་སེང་སྐྱུག་པར་ཕན་ཐོགས་ཡོད་ལ། ཕར་རྒྱར་འགྲུལ་སྐྱོད་བྱེད་དུ་བཅུག་ན་འདར་དེས་སྐྱུག་པ་མཁྱོགས་པོ་བསྐྱུག་ཐུབ་པར་ཕན་ཐོགས་ཡོད།

མཁའ་དབྱུགས་བརྒྱན་ནས་འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་དུག་ཁ་ཕོག་གི་ཡོད།

འབྲུ་སྐྱེན་གཏོར་ཡོད་པའི་དོན་ཁང་ཆོལ་ཞིང་(Green House)ནང་དང་། འབྲུ་སྐྱེན་གསོག་འཛོལ་བྱེད་སར་དབྱུགས་འབྲེན་རྒྱུ་ལྟུང་བྱས་པ་བཅས་ཀྱིས་འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་དུག་ཁ་ཕོག་གི་ཡོད་ལ། གཞན་ཡང་ཞིང་ཁར་འབྲུ་སྐྱེན་གཏོར་ཆར་རྗེས་དེ་ཁྲུལ་གྱི་མཁའ་དབྱུགས་ཁྲོད་དུ་འབྲུ་སྐྱེན་གྱིས་ཁྲུལ་ཡོད་པས། ང་ཚོས་འབྲུ་སྐྱེན་གྱིས་ཁྲུལ་པའི་མཁའ་དབྱུགས་ཁྲོད་དུ་དབྱུགས་འབྲེན་རྒྱུ་ལྟུང་བྱས་པར་བརྟེན་ནས་འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་དུག་ཁ་དེ་ང་ཚོའི་ཁོག་པ་དང་དེ་བཞིན་སྐྱོ་བ་བཅས་ཀྱི་ནང་དུ་འཕྲུ་ལ་གྱི་ཡོད། འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་དུག་ཁ་དེ་སྐྱོ་བའི་ནང་དུ་སྐྱེ་བས་རྗེས་རྩེ་ལམ་དང་རྩེངས་ཁྲག་བརྒྱན་ནས་གཟུགས་པོ་ཆང་མར་ཁྲུལ་གྱི་ཡོད་པ་རེད། འབྲུ་སྐྱེན་ཁ་གསལ་ལ་དྲི་མ་མེད་པས་ང་ཚོས་མཁའ་དབྱུགས་ཁྲོད་དུ་འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་དུག་ཁ་ཁྲུལ་ཡོད་མེད་ཤེས་ཏོགས་ཐུབ་རྒྱ་ཁག་པོ་ཡོད། མཚམས་རེ་འབྲུ་སྐྱེན་ནི་ཐོག་མའི་གཏོར་ཡུལ་ནས་རྒྱུང་གིས་དེད་དེ་ས་ཆ་གཞན་དུ་ཡང་ཁྲུལ་པ་དང་། རྒྱང་སུ་ལྡང་སྐབས་ཐལ་རྒྱལ་དང་མཉམ་འདེས་ཏེ་ང་ཚོའི་སྐྱོད་ཁང་གི་ནང་དུ་ཡང་འཕྲུལ་གྱི་ཡོད་པས་ཉུག་དུ་གཟུབ་ནན་བྱེད་རྒྱ་ཏེ་ཅང་གི་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། གལ་ཏེ་ཁྱེད་ཀྱིས་འབྲུ་སྐྱེན་གྱིས་ཁྲུལ་པའི་ས་ཁྲུལ་དུ་དབྱུགས་འབྲེན་རྒྱུ་ལྟུང་བྱས་

ཡོད་བསམ་པའི་དོགས་པ་ཡོད་ཚེ། འཕྲུལ་དུ་འབྲུ་སྒྲན་མེད་སར་མ་སྤྱོན་པར་སྲུ་མཐུད་བཟུང་པ་ཡིན་ན་འབྲུ་སྒྲན་གྱི་དུག་
སྒྲོན་ཚབས་ཆེ་ཕོག་པའི་ཉེན་ཁ་ཡོད།

བཙོན་ཐབས།

གལ་ཏེ་བྱེད་དང་ཡང་ན་གོགས་པོ་བཅས་ཀྱིས་འབྲུ་སྒྲན་གྱིས་ཁྲུབ་པའི་མཁའ་དབུགས་ཁྲོད་དུ་དབུགས་འབྲིན་རྩལ་
བྱས་ཡོད་སྐམ་ན་འབྲུ་སྒྲན་ཡོད་ས་ནས་འབྲུ་སྒྲན་གྱི་དུག་ལྷད་མེད་སའི་མཁའ་དབུགས་གཙང་སར་བསྐྱོད་དགོས་པ་དང་
། རྐྱེ་རགས་སྣོད་དུ་གཏོང་བ། གཞན་ཡང་མགོ་དང་དཔུང་པ་དགེ་དགེ་བྱས་ཏེ་སྣོད་དགོས།

གལ་ཏེ་མི་ཞིག་དུན་པ་ཐོར་ནས་འགྲེལ་བཟུང་ཡོད་ཚེ། ཐོག་མར་མི་དེས་དབུགས་འབྲིན་རྩལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་མེད་
ལེགས་པར་བརྟག་དགོས་པ་མ་ཟད། གལ་ཏེ་དབུགས་འབྲིན་རྩལ་བྱེད་ཀྱི་མེད་ཚེ་ཁ་དང་ཁ་སྐྱུར་ནས་དབུགས་སྣོད་ཐབས་
བྱེད་དགོས་པ་ཡིན། འབྲུ་སྒྲན་གྱི་དུག་ནད་ཚབས་ཆེ་ཕོག་ཡོད་ཚེ་འབྲུ་སྒྲན་གྱི་མིང་འཁྲུར་ནས་ལམ་སེང་སྒྲན་ཁང་དུ་བསྐྱོད་
དགོས།

༤ འབྲུ་སྐྱེན་གྱིས་འབྲུང་འབྲུར་འཕྲོད་བརྟེན་ལ་ ཉེན་ཁ་ཇི་ལྟར་བཟོ་བ།

འབྲུ་སྐྱེན་པམ་ཆེ་བའི་དྲུག་ཁ་དེ་བཞིན་འབྲུ་སྐྱེན་ཐངས་གཅིག་གཏོར་བར་བརྟེན་ཡོང་གི་མེད་པར་འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་ལས་ཀ་
བྱས་ནས་བདུན་སྟག་གཅིག་དང་ལྷ་བ་གཅིག་ཡང་ན་ལོ་གཅིག་སྤྱིན་པའི་རྗེས་སུ་ན་བ་སོགས་ཡོང་གི་ཡོད། འོན་ཀྱང་འབྲུ་
སྐྱེན་ཁ་གསུམ་གྱི་དྲུག་ཁ་ནི་འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་ལས་ཀ་བྱས་ནས་ལོ་མང་སྤྱིན་པའི་རྗེས་སུ་གཞི་ནས་ན་བ་སོགས་རིགས་འདྲ་མིན་ཡོད་
པ་རེད། རྒྱུ་དུ་འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁའ་གྱི་ན་གཞི་ན་ཞིག་ལ་ཆ་མཚོན་ན། འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་ལས་ཀ་བྱས་ནས་ལོ་
༡༠ ཡང་ན་དེ་ལས་མང་བ་སྤྱིན་པའི་རྗེས་སུ་གཞི་ནས་ན་བ་ཡིན། དུས་ཚོད་རིང་བྱུང་གང་འདྲ་ཞིག་གི་རྗེས་སུ་འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་
དྲུག་ཁ་ཕྱོག་པའི་ནད་གཞི་ཡོང་མིན་དེ་རྒྱ་རྒྱུན་གཞན་དག་མང་པོ་ཞིག་དང་ཡང་འབྲེལ་བ་ཡོད། དཔེར་ན། མི་དེའི་ལོ་ཚང་
དང་ཉེན་རེའི་བྱ་སྤྱོད། ནད་གཞིའི་རིགས་དང་བཅས་པར་འབྲེལ་བ་ཡོད། གང་ལྟར་ཡང་འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་དྲུག་ཁ་དེས་རྒྱ་གུ་ན་
བར་དུ་ས་ཚོད་བྱུང་བ་ལས་འགོར་གྱི་མེད། རྒྱུ་སྐྱེན་བྱུང་མེད་ཅིག་གིས་འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་ལས་ཀ་བྱེད་བཞིན་ཡོད་ཆེ་བོ་མིའི་མངལ་
ནང་གི་རྒྱ་གུ་དེ་མ་སྐྱེས་གོང་ནས་དེར་འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་དྲུག་ཁ་ཕྱོག་པའི་ཉེན་ཁ་ཉ་ཅང་ཆེན་པོ་ཡོད།

རྒྱུ་རིང་པོར་འབྲུ་སྐྱེན་གཏོར་མཁའ་གྱི་ཞིང་པ་ཞིག་ལ་མཚོན་ན། ཁོ་རང་ལ་འབྲུང་པའི་འཕྲོད་བརྟེན་གྱི་དཀའ་
ངལ་དེ་བཞིན་འབྲུ་སྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་པ་ཤེས་ཏེ་གསུམ་བུ་བྱི་མེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་ཞིང་པ་རྣམས་ཀྱིས་འབྲུ་སྐྱེན་
འདྲ་མིན་བརྟེན་སྤྱོད་བྱེད་པ་དང་། ས་གནས་གཅིག་རང་དུ་མི་སྡོད་པར་ས་སྤྱོད་གསུམ་འདྲ་མིན་དུ་བསྐྱོད་པ་བཅས་ལ་བརྟེན་
ནས་ཁོ་རང་གི་འཕྲོད་བརྟེན་གྱི་དཀའ་ངལ་དེ་འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་དྲུག་ཁ་ཕྱོག་པའི་བརྟེན་ནས་བྱུང་ཡང་དེ་ཤེས་ཏེ་གསུམ་བུ་རྒྱ་ཁག་
པོ་ཡོད།

འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་དྲུག་ཁས་རྒྱུན་པས་སྐྱེན་ནད་དང་ཉེན་ཁ་ཆེ་བའི་ནད་རིགས་འབྲུང་སྐྱབས། ཚོན་རིག་པ་དང་འབྲེལ་
ཡོད་སྐྱེན་པ་བཅས་ཀྱིས་ནད་རིགས་དེ་ལི་འབྲུང་རྒྱུ་འབྲུ་སྐྱེན་མ་ཡིན་པའམ་རྒྱ་རྒྱུན་གཞན་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་ལུགས་
གྱི་འབྲེལ་བརྗོད་བྱེད་པ་དང་། འཕྲོད་བརྟེན་གྱི་དཀའ་ངལ་དེ་བཞིན་འབྲུ་སྐྱེན་ལ་ཁག་འདོགས་བྱེད་མི་བྱུང་ཅེས་ཤོད་སྲིད་
ལ། མཚོན་པའི་འབྲུ་སྐྱེན་བཟོ་ཚོང་ཁང་དང་ཤེད་སྤྱོད་གཏོར་བར་སྐྱུ་ལ་འདེད་བྱེད་མཁའ་ཚོས་ཀྱང་རྒྱུན་གཏམ་ཤོད་སྲིད་
པ་ཞིག་རེད།

འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་དྲུག་སྐྱོན་ལས་བྱུང་བའི་གཙོང་ནད་རིགས་ཀྱི་ནད་ཉུགས།

འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་དྲུག་ཁ་ཕྱོག་པའི་བརྟེན་ནས་གཟུགས་པོའི་རྗེས་ཚོད་ཆག་པ་དང་། གཟུགས་སློབས་ཉམས་ཞན་དུ་གྱུར་
བ། ཉུག་ཏུ་སློལ་བྱུག་པ། སློལ་བྱུང་མཉམ་དུ་ཁག་ཐོན་པ། དྲག་རྒྱུ་མེད་པའི་མ་ཁ་ཐོན་པ། ཀྱང་ལག་སྐྱོད་པ། མིག་ཤེས་
ཉམས་པ། སྤྱིང་གཟུགས་ཚད་ལ་འཕར་ཆག་ཆེན་པོ་འབྲུང་བ། དུན་ཤེས་ཉམས་པ། སློལ་བའི་གཅིག་དུ་མི་གནས་པ་སོགས་
ཡོང་གི་ཡོད་ཅིང་། ནད་ཉུགས་འདི་ཚོའི་རིགས་བྱུང་ཆེ་སྐྱེན་པའམ་འཕྲོད་བརྟེན་ལས་བྱེད་པར་སྐྱོན་དགོས་པ་མ་ཟད་འབྲུ་

སྐྱབ་པོའི་སྤྱོད་བྱས་པའི་བརྒྱུད་རིམ་ཆ་ཚང་མ་ནོར་བར་ཤོད་ཀྱི་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན།

འབྲུ་སྐྱབ་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱུན་རིང་བའི་ནད་གཞི་འགའ།

སྤྱོད་བྱེད་ལས་ཉམས་པ།

འབྲུ་སྐྱབ་པོའི་སྤྱོད་བྱེད་མཁུ་གི་ཞིང་པ་ལ་ནམ་ཡང་དྲག་རྒྱ་མེད་པའི་སྤྱོད་ནད་དང་བྲང་ཁ་བསྐྱམས་པ། དབུགས་འབྲེན་རྒྱུ་བྱེད་དཀའ་བ་སོགས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་ཡོང་གི་ཡིན། ནད་རྟགས་འདི་ཚོ་ནི་དབུགས་བསགས་ཀྱི་ནུ་ཚང་དང་སྤྱོད་ནད་བཅས་ཀྱི་ནད་རྟགས་ཤིག་རེད། གལ་ཏེ་སྤྱོད་ནད་སོགས་ལྟོ་ཡུན་རིང་སྤྱིན་ན་དེས་སྤྱོད་བྱེད་སྐྱབ་ནད་བཟོ་བའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པས་བྱིད་རང་ལ་སྤྱོད་ནད་ཀྱི་ནད་རྟགས་ཡོང་གི་འདུག་ན་ཐ་མཁ་འཐེན་རྒྱ་མེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་ཐ་མཁ་གིས་ཀྱང་སྤྱོད་ནད་ཇི་སྤྱོད་ཀྱི་གཏོང་གི་ཡིན་པ་རེད།

རྐྱན་ནད། (Cancer)

གལ་ཏེ་བྱིད་རང་གིས་འབྲུ་སྐྱབ་པོའི་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ན། བྱིད་རང་ལ་རྐྱན་ནད་ན་བའི་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་ཡོད། གང་ཡིན་ཟེར་ན། དེང་སྐབས་བརྟག་དཔྱད་བྱས་པ་བརྒྱུད་འབྲུ་སྐྱབ་ཀྱི་བྱུ་བ་ཆ་གཙོ་བོ་ཞིག་ནི་རྐྱན་ནད་སྤོང་རྒྱུ་ཡིན་པར་ཤེས་རྟོགས་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད། འོན་ཀྱང་དུང་ཡང་འབྲུ་སྐྱབ་ཀྱི་གནོད་སྤོང་མང་དག་ཅིག་ཤེས་རྟོགས་མ་ཐུབ་པར་ལུས་ཡོད། འབྲུ་སྐྱབ་ཀྱི་དུག་ཁ་ལས་བྱུང་བའི་རྐྱན་ནད་མང་ཆེ་བ་ནི་ཁྲག་གི་རྐྱན་ནད་དང་མྱུང་པའི་རྐྱན་ནད་ཡིན་པ་རེད།

མཚིན་པའི་བྱེད་ལས་ཉམས་པ།

མཚིན་པ་ནི་མིའི་ལུས་པོའི་ནང་གི་ཆ་ཤས་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། མཚིན་པའི་བྱེད་ལས་གཙོ་བོ་ནི་བྲག་གཙང་མ་བཟོ་རྒྱ་དང་དུག་ཁ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ལེ་རེད། འོན་ཀྱང་འབྲུ་སྐྱབ་ཀྱི་དུག་ཁ་དེ་བཞིན་སྤྱིར་བཏང་གི་དུག་ཁ་ལས་བྱུགས་ཆེ་བར་བརྟེན་མཚིན་པས་དུག་ཁ་དེ་སེལ་ཐུབ་ཀྱི་མེད་པ་མ་ཟད། འབྲུ་སྐྱབ་ཡུན་རིང་བེད་སྤྱོད་བྱས་པ་དང་འབྲུ་སྐྱབ་ཀྱི་དུག་ཁ་བྱུགས་ཆེ་སོགས་བཅས་ཀྱིས་མཚིན་པའི་བྱེད་ལས་ཉམས་ཞན་དུ་གཏོང་གི་ཡིན། མཚིན་ནད་མང་ཆེ་བ་ནི་འབྲུ་སྐྱབ་ཀྱི་དུག་ཁ་སོགས་པར་བརྟེན་ནས་ཡོང་གི་ཡོད་ཅིང་། མཚིན་པར་འབྲུ་སྐྱབ་ཀྱི་དུག་ཁ་སོགས་པར་བརྟེན་ཞེ་མེར་ལངས་པ་དང་། རྒྱུག་པ་རྒྱུག་པ། ཚ་བ་འབར་བ། ག་མདོག་སེར་པོར་གྱུར་བ་སོགས་དཀའ་ངལ་འདྲ་མིན་བྱུང་སྟེ་མཐར་མཚིན་པའི་བྱེད་ལས་ཡོངས་སུ་ཉམས་ཏེ་འཆི་སྤོང་ཡོང་བར་བྱེད།

དབང་ཚུའི་མ་ལག་གི་བྱེད་ལས་ཉམས་ཞན་དུ་གྱུར་བ།

འབྲུ་སྐྱབ་ཀྱི་ལས་ཀ་བྱས་པར་བརྟེན་ནས་མྱུང་པ་དང་དབང་ཚུའི་མ་ལག་གི་བྱེད་ལས་ཉམས་དམས་སུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། འབྲུ་སྐྱབ་ཀྱི་ལས་ཀ་ཡུན་རིང་བྱེད་མཁུ་གི་ཞིང་པ་རྣམས་དྲན་ཤེས་མི་བརྟན་པ་དང་། ཁོང་གི་ལྷན་ལེན་ལ། སེམས་སྣོད་དུ་མི་གནས་པ། རྒྱུ་རྒྱུ་གཅིག་དུ་བསྒྲིམ་མི་ཐུབ་པའི་དཀའ་ངལ་འབྱུང་བ་མ་ཟད། མིའི་གཟུགས་པོར་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པའི་ནད་འགོག་འདུ་སྤོང་གི་རྒྱས་སྤོང་བས་ཇི་ཞན་དུ་གྱུར་ཏེ་ནད་རིགས་འདྲ་མིན་འགོ་སྐོར་ཞིང་དྲག་ཁག་སོགས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་ཆེན་

པ འབྲུ་སྐྱེན་གྱིས་སྤྱ་གྲུ་སྐྱེ་འཕེལ་ལ་གནོད་སྐྱོན་ཕོག་པ།

འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་དྲུག་ཁ་ཕོག་པར་བརྟེན་ནས་སྤྱ་གྲུ་སྐྱེ་འཕེལ་གྱི་རྒྱལ་པ་ཉམས་ཞན་དུ་གྱུར་ཏེ་བྱུང་མེད་ལ་
མངལ་མི་ཆགས་པ་དང་། མངལ་འཁོར་ཟེན་པའི་སྤྱ་གྲུ་དེ་བདེ་ཐང་ངང་འཆར་ཕོངས་ཐུབ་ཆུང་གནོད་སྐྱོན་ཐེབས་པ། ལྷག་
དོན་སྐྱུམ་ལྡན་བྱུང་མེད་ཀྱིས་འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་ལས་ཀ་བྱས་ན་རང་ཉིད་ཙམ་དུ་མ་ཟད་མངལ་དུ་ཡོད་པའི་སྤྱ་གྲུར་ཡང་གནོད་སྐྱོན་
ཆེན་པོ་ཕོག་སྟེ་སྤྱ་གྲུའི་སྤྱང་སྟོབས་ཞན་པ། སྐྱེན་ཕོགས་མ་འཕྲོད་པའི་ནད་དང་དེ་མིན་གྱི་ནད་རིགས་གཞན་དག་འབྱུང་
པའི་ཁར་སྤྱ་གྲུ་དབང་པོ་མ་ཚང་བར་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་རྒྱུན་གཙོ་བོ་ཡང་འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་དྲུག་ཁ་ཕོག་པར་བརྟེན་ནས་ཡོང་གི་ཡོད།

ཁྱེད་ཀྱི་འཕྲོད་བརྟེན་གྱི་དཀའ་ངལ་དེ་འབྲུ་སྐྱེན་ལས་བྱུང་མིན་ཇི་ལྟར་ཤེས་རྟོགས་ཐུབ་བཅ།

ཁྱེད་ཀྱི་དཀའ་ངལ་དེ་འབྲུ་སྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་མིན་ཤེས་རྟོགས་ཐུབ་པར་ཐབས་ལམ་གཅིག་ཡོད་པ་དེ་ནི་ཁྱེད་རང་
དང་ནད་གཞི་གཅིག་པ་ཡིན་པའི་མི་དང་མཉམ་དུ་གོ་བསྐྱར་བྱེད་པའོ། ཡང་ན་འབྲུ་སྐྱེན་གཅིག་པ་གཏོར་མཁན་དང་
མཉམ་དུ་སྐྱད་ཆ་ཤོད་རྒྱ་དེ་ཡིན། གལ་ཏེ་ནད་རྟགས་གཅིག་པ་བྱུང་བ་ཡིན་ན་དེ་ནི་འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་དྲུག་ཁ་ཕོག་པར་བརྟེན་
ནས་བྱུང་བར་ཐེ་ཚོམ་བྱེད་དགོས་དོན་མེད།

སྐྱེན་པས་ག་དུས་ཡིན་ཡང་ནད་པར་ལན་འདེབས་ཐུབ་ཆུང་ཁག་པོ་ཡོད་པ་རེད། ཁུ་རོ་ལི་ན་ནི་སྲིང་བལ་ཞིང་ཁར་
ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅིང་། ཉིན་ཞིག་ཁོ་མོའི་གོད་པར་ན་གཟུག་བཏང་བ་དང་མིག་ཚ་བ་སོགས་བྱུང་བར་བརྟེན། ཁོ་མོས་
ལས་མཚམས་བཞག་སྟེ་ཞིང་ལས་འགན་འཛིན་གྱི་དུང་དུ་བཅར་ནས་ཁོ་མོའི་དཀའ་ངལ་རྣམས་ཞུས་པ་རེད། འགོ་འཛིན་
གྱིས་ཁོ་མོ་ཞིང་ལས་ཚན་པའི་སྐྱེན་ཁང་དུ་འགོ་དགོས་པའི་ལམ་སྟོན་གནང་ཡོད་པ་རེད་ལ། ཁོ་མོས་ཀྱང་འགོ་འཛིན་གྱི་
ལམ་སྟོན་བཞིན་སྐྱེན་ཁང་དུ་བསྐྱོད། སྐྱེན་ཁང་དུ་འབྱོར་སྐབས་སྐྱེན་པའི་རྣམ་འགྲུར་དེ་ཙམ་ཡག་པོ་མེད་པ་ཁོ་མོས་གསལ་
རྟོགས་ཐུབ་པར་བརྟེན་ཁོ་མོའི་ནད་གཞི་དེ་འབྲུ་སྐྱེན་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་མེད་སྟོར་ཕར་ལ་སྐྱད་ཆ་འདྲི་རྒྱས་མེད་ལ། སྐྱེན་
པས་ཀྱང་ཁོ་མོར་ཇི་ལྟར་བྱས་ནས་ནད་གཞི་དེ་བྱུང་བའི་སྐྱོར་ལ་བཀའ་འདྲི་གནང་མེད། སྐྱེན་པས་བཤད་དོན་ཞིག་ལ་
ཁོ་མོའི་ན་ཚད་ནི་ཁོ་མོར་རང་གིས་བྱེད་སྤངས་མ་འགྲིག་པའོམ་ཡང་ན་ཚང་བདུང་བར་བརྟེན་ནས་ན་བཞིག་ཡིན་ལུགས་སོགས་
འབྲེལ་མེད་ཀྱི་སྐྱད་ཆ་མང་དག་ཅིག་བཤད་དེ། མཐའ་དོན་དེར་སྐྱེན་པས་ཁོ་མོ་ནི་ལས་འདོད་མེད་པར་དངུལ་ཁོ་ན་དགོས་
མཁན་གྱི་ལེ་ལོ་ཅན་ཞིག་རེད་ཅེས་བཤད་དེ་ཆམ་པའི་སྐྱེན་རྟོག་ཙམ་སྤྲད། ཁོ་མོ་ནང་དུ་ལོག་རྗེས་སྐྱེན་དེས་ཕན་པའི་རེ་

བདེ་ཙམ་བྱེད་ཀྱི་མེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་སྒྲུབ་པས་དང་པོ་ནས་བརྟུག་དཔུང་ཡག་པོ་ཞིག་མ་བྱས་ཁར་གདོང་གི་རྣམ་འགྲུར་
དང་རག་གི་སྐད་ཆ་ཤོད་སྤངས་སོགས་ལས་སྒྲུབ་པ་དེ་ས་ནད་པར་སེམས་འཁྲུང་བྱེད་ཀྱི་མེད་པ་གསལ་ལོན་གསུབ་ཡོད་པ་
རེད།

དངོས་འབྲེལ་བྱས་ན་ཁོ་མོའི་ན་ཆ་དེ་སྒྲུབ་ཁང་དུ་སྐྱེན་ནས་དྲག་ཏུ་འགོ་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན་ཡང་ཁོ་མོའི་ན་ཆ་ནི་རྗེ་རྒྱལ་
དུ་སྐྱེན་ཡོད་པ་རེད།

ཁོ་མོའི་ནད་གཞི་དེ་དྲག་སྐྱེད་བྱུང་པར་གང་བྱེད་བྱུང་བམ། གལ་ཏེ་ཁོ་མོས་ཤེད་སྐྱོད་བྱེད་བཞིན་པའི་འདུ་སྐྱེན་དེའི་
མིང་སྐྱེན་པའི་སར་ཁྱེད་ཏེ་“ང་ནད་པ་བཟོ་མཁན་འདི་ཡིན་”ཞེས་བཤད་ན་ཁོ་མོར་སྐྱེན་བཅོས་དེ་ལས་དྲག་ཙམ་ཞིག་བྱེད་
སྲིད་ཀྱང་། ཁོ་མོས་དེ་ལྟར་བྱས་ཀྱང་ད་དུང་སྐྱེན་པར་བྱ་བཅུ་མེད་པར་ལུས་སྲིད། གང་ཡིན་ཟེར་ན། སྐྱེན་པ་ཡང་
འདུ་སྐྱེན་བཟོ་བུའི་ཆེད་དུ་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། རྒྱུན་ལྡན་འདུ་སྐྱེན་གྱི་དུག་ཁ་ཤོག་པའི་ནད་པར་སྐྱེན་
པས་དེ་ཙམ་གྱི་བརྟུག་དཔུང་བྱེད་ཀྱི་མེད། དེ་ཡི་རྒྱ་མཚན་ནི། འདུ་སྐྱེན་གྱི་དུག་ཁ་ཤོག་པའི་ནད་པར་སྐྱེན་བཅོས་བྱེད་
རྒྱ་ནི་ད་ཅང་གི་འགོ་སོང་ཆེན་པོ་དང་དཀའ་ལས་ཁག་པོ་ཞིག་སོང་སྟབས། ཞིང་ལས་ཚན་པས་འདུ་སྐྱེན་གྱི་དུག་ཁ་ཤོག་
པའི་ད་ཡོད་ཀྱི་ལས་མེར་སྐྱེན་བཅོས་བྱེད་པ་ལས་ལས་མི་གསར་པ་ཞིག་འདུག་རྒྱུར་དཀའ་མོས་ཆེ་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

ཁོ་མོས་འདུ་སྐྱེན་བཟོ་བུའི་ཆེད་དུ་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་མ་ཡིན་པའི་སྐྱེན་པ་ཞིག་ལ་བརྟེན་པར་ཡང་། སྐྱེན་ཁང་
དུ་ཕར་འགོ་རྒྱུར་ཡོང་བཅས་ཀྱིས་སྐབས་སུ་ལས་ཀར་འགོ་མ་བྱུང་པ་དང་འགོ་སོང་ཡང་ཆེན་པོ་དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་དཀའ་
ངལ་ཆེན་པོ་ཡོད། བཟོ་བུའི་ཆེད་དུ་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་མ་ཡིན་པའི་སྐྱེན་པར་འདུ་སྐྱེན་ལས་བྱུང་བའི་དུག་ཁ་ཤོག་སྐྱོར་
ལ་དེ་ཙམ་རྒྱུས་མངའ་དང་ཉམས་སྲོལ་མེད་པའི་དཀའ་ངལ་ཡོད། འདི་ལྟ་བུའི་དཀའ་ངལ་ནི་ཁོ་མོ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་
འདུ་སྐྱེན་ཤེད་སྐྱོད་བྱེད་མཁན་གྱི་ཞིང་པ་ཚང་མར་ཡོད་པའི་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད།

འོ་ན་ཁོ་མོ་དང་འདྲ་བའི་ཞིང་པ་ཚོའི་དཀའ་ངལ་སེལ་བྱས་ཡག་ཤོས་དེ་གང་རེད་དམ་ཟེར་ན། དེ་ནི་ཞིང་པ་
ཚོ་མཉམ་འདུབ་ཀྱི་ཐོག་ནས་དང་ཐོག་ནས་ནད་གཞི་སྐྱོང་བར་བྱེད་པའི་འདུ་སྐྱེན་ཤེད་སྐྱོད་མི་བྱེད་པ་དེ་ཡིན།

༡ འབྲུ་སྐྱེན་པོེད་སྦྱོད་ཕྱེད་སྐྱབས་ཉེན་ཁ་ ངེ་རྒྱུང་དུ་གཏོང་རྒྱུ་ལ།

སྦྱོལ་པོ་མཚོག་དམན་སྲུ་ཞིག་ཡིན་རུང་རང་ཉིད་ནད་མེད་ཚེ་རིང་གི་ཐོག་འཚོ་ཐབས་ཕྱེད་མཁན་ཤ་རྟག་སོང་གསེས། ཞིང་པ་ཚོས་ཀྱང་འབྲུ་སྐྱེན་པོེད་སྦྱོད་ཕྱེད་འདོད་མེད་མོད། འོན་ཀྱང་མི་གཞན་གྱི་ཞིང་ཁར་ལས་ཀ་ཕྱེད་མཁན་གྱི་ལས་མི་ཞིག་གི་ངོས་ནས་བཤད་ན། འབྲུ་སྐྱེན་པོེད་སྦྱོད་ཕྱེད་དང་མི་ཕྱེད་ཀྱི་རང་དབང་དེ་སོ་སོར་མེད། གལ་ཏེ་ཕྱིད་རང་འབྲུ་སྐྱེན་པོེད་སྦྱོད་ཕྱེད་མཁན་གྱི་ཞིང་པ་ཞིག་ཡིན་ན། ཕྱིད་རང་ལ་རང་ཉིད་ཅོམ་དུ་མ་ཟད་མི་གཞན་གྱི་འཕྲོད་བརྟེན་གྱི་འགན་འཁུར་ཡོད་ལ་ཁོར་ཡུག་གཙང་མར་ཉར་དགོས་པའི་འགན་ཡང་ཡོད་པས། འབྲུ་སྐྱེན་པོེད་སྦྱོད་གནང་སྐབས་རང་དང་ཉེ་འཁོར་ལ་སྦྱང་སྦྱོབ་ཕྱེད་སྤངས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཁག་གཤམ་གསལ།

- ◆ རབ་བྱུང་ན་འབྲུ་སྐྱེན་པོེད་སྦྱོད་མི་གནང་བར་གཞོད་འབྲུ་འགོག་ཐབས་ཕྱེད་དགོས།
- ◆ འབྲུ་སྐྱེན་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་ཀ་ཕྱེད་དུས་རང་ཉིད་གཅིག་སྲུས་ཕྱེད་མི་རུང་།
- ◆ འབྲུ་སྐྱེན་དེ་སྦྱོན་ཐོག་གཞོད་སྦྱོན་ཡོད་ས་ཁོ་ན་ལས་ཚང་མར་གཏོར་མི་རུང་།
- ◆ འབྲུ་སྐྱེན་གང་ཉུང་ཉུང་པོེད་སྦྱོད་བྱས་ཏེ་གཞོད་འབྲུ་འགོག་ཐབས་ཕྱེད་དགོས།
- ◆ འབྲུ་སྐྱེན་རིགས་མི་འདྲ་བ་ཕན་རྒྱུན་མཉམ་བཤེ་བྱ་མི་རུང་།
- ◆ འབྲུ་སྐྱེན་པོེད་སྦྱོད་ཕྱེད་སྐབས་རང་གི་གཟུགས་པོར་འབྲུ་སྐྱེན་མི་འགོས་པ་ཕྱེད་དགོས།
- ◆ འབྲུ་སྐྱེན་མི་གཞན་ལ་མི་འགོས་པ་གནང་རྒྱ་གལ་ཚེན་པོ་ཡིན།
- ◆ འབྲུ་སྐྱེན་འཛོག་ས་དེ་རྒྱ་ཡི་ཉེ་འགམ་དུ་ཕྱེད་མི་རུང་།
- ◆ རྒྱུང་བུ་རྒྱུང་བ་དང་། ཆར་པ་བབ་ཉེ་བའམ་འབབ་བཞིན་པ་བཅས་ཀྱི་དུས་སུ་འབྲུ་སྐྱེན་གཏོར་མི་རུང་།
- ◆ འབྲུ་སྐྱེན་པོེད་སྦྱོད་ཕྱེད་སྐབས་ཕྱིད་རང་གི་ལུས་ཡིངས་རྩོགས་འབྲུ་སྐྱེན་འགོག་སྦྱང་བྱེད་པའི་ཕྱོེན་པས་ཁེབས་པར་ཕྱེད་དགོས།
- ◆ འབྲུ་སྐྱེན་བརྒྱབ་ཚར་རྗེས། ལག་པ་གཙང་མ་བཀྲས་ཏེ་ད་གཞོད་ཁ་ལག་ཟེའོག
- ◆ འབྲུ་སྐྱེན་པོེད་སྦྱོད་ཕྱེད་སྐབས་འབྲུ་སྐྱེན་འགོག་སྦྱང་བྱེད་པའི་ཕྱོེན་པ་རང་ལ་མེད་ཚེ་གཞན་ནས་གཡར་ལེན་གྱིས་གྱོན་དགོས།
- ◆ འབྲུ་སྐྱེན་གཏོར་ཡོད་པའི་ཞིང་ནང་དུ་འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་ཉེན་ཁ་མེད་པར་མ་གྱུར་བར་དུ་འཇུག་མི་རུང་།

འབྲུ་སྐྱེན་གཏོར་རྣམས་ངལ་གསོ་རྒྱལ་ཐེངས་རེར་ལག་པ་གཙང་མར་བཀྲ་དགོས།

འབྲུ་སྐྱེན་གཏོར་རྣམས་ངལ་གསོ་རྒྱལ་ཐེངས་རེར་ལག་པ་གཙང་མར་བཀྲ་དགོས། ལག་པ་མ་བཀྲས་པར་ཁ་ལག་བྱ་བ་དང་། ཐ་མག་འཐེན་པ། རྒྱ་འཐུང་བ། འགྲིག་གི་རིལ་བུ་བ་སོགས་ཀྱི་དུ་མི་ཉན། ཁ་མིག་བཙས་ལ་ལག་པ་འཆང་བ། འབྲུ་སྐྱེན་གཏོར་རྣམས་ལག་པ་མ་བཀྲས་ལོང་རྐང་ལག་གི་སེན་མོའི་འོག་རྣམས་གཙང་མར་བཟོས་ཏེ་བཀྲ་དགོས། འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་ལས་ཀ་ཚར་རྗེས་སློན་ལ་ལག་པ་བཀྲ་དགོས་པ་དང་། དེ་རྗེས་གཟུགས་པོར་ཡི་ཙི་བརྒྱབ་སྟེ་རྒྱ་གང་མོས་གཙང་མར་བཀྲ་དགོས། འོན་ཀྱང་ཞིང་ཁའི་རྒྱ་ཡུར་གྱི་ནང་དུ་གཟུགས་པོ་རྩ་བ་ནས་བཀྲ་མི་རུང་། འབྲུ་སྐྱེན་གཏོར་དུས་ཤོན་པའི་ཤོན་གོས་དེ་འགྲིག་གི་ལག་ཤུབས་ཤོན་ཏེ་གཙང་མར་བཀྲ་བའོ། ཡང་ན། འགྲིག་ཤོག་གམ་དམིགས་བསལ་གྱི་རྒྱགས་སྟོད་ནང་དུ་རྒྱགས་ཏེ་གཞན་ལ་བཀྲ་རུ་འཇུག་དགོས། འབྲུ་སྐྱེན་ཐོད་སྟོད་གཏོར་དུས་ཀྱི་ཤོན་པ་དེ་ཤོན་པ་གཞན་དང་མཉམ་དུ་བཀྲ་མི་རུང་། ལ་རྒྱལ་རྒྱའི་ནང་དུ་ནམ་ཡང་བཀྲ་མི་རུང་།

འབྲུ་སྐྱེན་ཐོད་སྟོད་གཏོར་དུས་ཤོན་པའི་ཤོན་གོས་རྣམས་མ་བཀྲས་པར་ཡང་བསྐྱར་ཤོན་པར་བཞེན་ནས་པགས་པ་བརྒྱད་ནས་འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་དུག་སློན་ཤོག་གི་ཡོད་པས་ཤོན་པ་རྣམས་ངེས་པར་དུ་བཀྲ་དགོས་པ་ཡིན།

འབྲུ་སྐྱེན་གཏོར་དུས་ཤོན་པའི་རྣམས་དང་། ལག་ཤུབས། ལྷ་མོ་བཙས་ལ་ཡི་ཙི་བརྒྱབ་སྟེ་འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་རྒྱ་མ་མ་དག་པའམ་མ་ཡལ་བར་དུ་བཀྲས་ནས་འབྲུ་སྐྱེན་མེད་སའི་ས་ཆ་གཙང་མར་སྐྱེན་དགོས་པ་ཡིན། གལ་ཏེ་ཀའོ་ར་དེའི་ནང་ཡང་བསྐྱར་ཤོན་གོས་གཞན་བཀྲ་དགོས་ཡོད་ཆེ་གཏོར་དེ་ངེས་པར་དུ་གཙང་མ་བཀྲ་དགོས།

འབྲུ་སྐྱེན་གཏོར་ཚར་མ་ཐག་པའི་ཞིང་ཁའི་ནང་འབྲུ་སྐྱེན་གྱིས་བྱུང་ཡོད་པས་འབྲུ་སྐྱེན་མ་སྐྱེས་བར་དུ་འཇུག་ལ་འབྲུ་སྐྱེན་གྱི་ཐལ་རྒྱལ་མ་ཡལ་བར་དུ་ཞིང་ཁའི་ནང་དུ་འཇུག་མི་རུང་།

འབྲུ་སྐྱེན་འོར་འདྲེན་དང་ཉར་ཚགས་ཀྱི་སྣང་ས།

འབྲུ་སྐྱེན་མི་ཐོག་མའི་རྒྱགས་སྟོད་དེ་རང་དུ་ཉར་དགོས་པ་ལས་སེམས་ཅན་གྱི་སྟོ་སྟོད་དང་སྟེ་པད། འཐུང་རྒྱུགས་སྟོད་སོགས་ཀྱི་ནང་དུ་རྒྱག་མི་རུང་། འབྲུ་སྐྱེན་རྒྱགས་སྟོད་དེ་ཐད་ཀར་བསྐྱངས་ཏེ་འཛོག་དགོས་པ་མ་བཟད། འབྲུ་སྐྱེན་རྒྱགས་སྟོད་དེ་རྗེས་དུ་ལ་ཡིན་མིན་དང་གས་ཆག་ཡོད་མེད། ཁ་གཙང་དམ་པོར་བརྒྱབ་ཡོད་མེད། འབྲུ་སྐྱེན་འཛོགས་ཀྱི་ཡོད་མེད་བཙས་ལ་རྒྱན་དུ་ཞིབ་བཞུ་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན།

འབྲུ་སྐྱེན་རྒྱགས་སྟོད་ཐོག་གི་ཁ་བྱང་།

གལ་ཏེ་བྱིས་འབྲུ་སྐྱེན་ཏོག་ཅམ་ཉོས་ནས་རྒྱགས་སྟོད་གཞན་ཞིག་དུ་རྒྱག་དགོས་ཡོད་ཆེ། ཐོག་མའི་རྒྱགས་སྟོད་དེའི་སྟེང་འཁོད་པའི་ཁ་བྱང་དང་ཉེན་བརྟེན་གང་འཁོད་པ་མ་ཞོར་བར་བཤུ་དགོས། འབྲུ་སྐྱེན་རྒྱགས་སྟོད་དེ་སྟེང་པ་ཆགས་སྐབས་ལྷ་མཐུང་ནས་འབྲུ་སྐྱེན་རྒྱགས་སྟོད་བྱེད་པ་ལས་གཞན་གྱི་ཆེད་དུ་ཐོད་སྟོད་རྩ་བ་ནས་གཞན་མི་རུང་། འབྲུ་སྐྱེན་

ལྷགས་ས་དེར་སྐྱོ་ལྷགས་དང་ཁ་སྐྱོག་སོགས་དམ་པོར་རྒྱག་དགོས་པ་དང་། འབྲུ་སྐྱེན་དེ་ཟས་རིགས་དང་ཐག་ཉེ་སར་འཛོག་མི་རུང་ལ་ལྷགས་སྐྱོ་བས་སར་དེ་བས་ཀྱང་འཛོག་མི་རུང་། འབྲུ་སྐྱེན་ལོར་འདྲེན་གྱིད་སྐབས་གཟུང་བཞག་གནང་དགོས་པ་ཡིན། བྱིད་ཀྱིས་འབྲུ་སྐྱེན་ལོར་འདྲེན་གྱིད་སྐབས་འབྲུ་སྐྱེན་དེ་རྩུམ་འཁོར་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོགས་སུ་འཛོག་དགོས་པ་དང་། ལམ་བར་ནས་མར་རྩུར་གཡོ་འགྲོམ་མི་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་ཐག་པས་དམ་པོར་བརྩམས་དགོས།

འབྲུ་སྐྱེན་ལྷགས་སྐྱོད་གཙང་སེལ་གྱིད་སྐབས།

འབྲུ་སྐྱེན་ལྷགས་སྐྱོད་སྐྱོར་པ་རྣམས་ནམ་ཡང་འབྲུས་རྒྱག་ས་དང་རྩུ་ལྷགས་ས། ཟས་རིགས་ལྷགས་ས་བཅས་གྱིད་མི་ཉན་ལ་འབྲུ་སྐྱེན་འབྲུམ་སྐྱེལ་གྱི་འགྲིག་ཤོག་དེ་ཆར་གོས་སོགས་ཀྱི་ཆབ་རྩ་བ་ནས་གནང་མི་རུང་།

འབྲུ་སྐྱེན་ལྷགས་སྐྱོད་སྐྱོར་པ་རྣམས་མེད་པ་བཟོ་སྤངས་ཡག་ཤོས་ནི། ས་དོང་དུས་ཉེ་དེའི་ནང་དུ་སྐྱ་རྒྱ་དེ་ཡིན། འོན་ཀྱང་འབྲུ་སྐྱེན་ལྷགས་སྐྱོད་རྣམས་སར་མ་སྐྱས་གོང་། ས་ཁུལ་གཞན་ལ་དུག་ཁ་མ་ཁུབ་པའི་ཆེད་དུ་ཐོག་མར་འབྲུ་སྐྱེན་ལྷགས་སྐྱོད་སྐྱོར་པ་དེ་རྩུ་བཟུང་གཏོང་དགོས་པ་དང་། རྩུ་བཟུང་བཏང་བའི་རྩུ་དེ་འབྲུ་སྐྱེན་གསོག་འཛོག་ཁང་ངམ་ཞིང་ཁའི་ནང་དུ་ལྷགས་དགོས་པ་ལས་ཤེད་སྐྱོད་གྱིད་བཞིན་པའི་འབྲུང་རྒྱའི་ཉེ་འགམ་སོགས་སུ་རྩུ་ག་རྒྱ་མེད། འབྲུ་སྐྱེན་ལྷགས་སྐྱོད་ལ་དུག་སྐྱུག་རྗེས་ལེབ་ལེབ་བཟོས་ཉེ་ཉུང་མཐར་རྩུ་དང་རྒྱང་ཐག་མི་ཉར་(སྐྱེ་) ༥༠ ཙམ་གྱི་སར་ས་དོང་དུས་ནས་སྐྱ་དགོས། ས་དོང་དེ་ས་དོང་ཁ་ལེགས་པར་འགོ་བས་དགོས། དེ་མིན་འབྲུ་སྐྱེན་ལྷགས་སྐྱོད་མེད་སྲེག་ན་དུག་ཤེད་ཅན་གྱི་དུ་བ་ཐོན་པ་དང་གས་པའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པས་འབྲུ་སྐྱེན་ལྷགས་སྐྱོད་རིགས་ནམ་ཡང་མེད་སྲེག་མི་ཉན།

སྐྱོན་འགོག་གྱིད་ཐབས།

འབྲུ་སྐྱེན་ལྷགས་སྐྱོད་ཁ་སྐྱོད་སྐབས་གྱི་རྒྱང་རྣོན་པོའམ་རེམ་ཙེ་ཤེད་སྐྱེད་ནས་འབྲུ་སྐྱེན་ས་ལ་མ་ཐོར་བའི་ཐོག་ནས་ཁ་འབྱེད་དགོས་པ་ཡིན། འབྲུ་སྐྱེན་ལྷགས་སྐྱོད་ཁ་འབྱེད་སྐབས་ཤེད་སྐྱོད་བྱས་ཟིན་པའི་གྱི་འམ་རེམ་ཙེ་དེ་གཙང་མར་བཀྲུས་ཉེ་སྐྱིས་སུ་འབྲུ་སྐྱེན་ལྷགས་སྐྱོད་ཁ་འབྱེད་ཆེད་མ་གཏོགས་གཞན་གྱི་ཆེད་དུ་ཤེད་སྐྱོད་གནང་མི་རུང་།

༧ ལྷ་གྲུང་འབྲུ་སྒྲན་གྱི་གནོད་སྐྱོན་ མི་ཕོག་པའི་ཐབས་ཤེས།

- ◆ ལྷ་གྲུང་ཞུགས་འབྲུ་སྒྲན་གཏོར་སར་འཁྲིད་མི་རུང་བ་མ་ཟད། འབྲུ་སྒྲན་སྐྱབས་སྐྱོད་ཚེད་ཆས་ཤེད་དུ་འཇུག་མི་ཉན།
- ◆ འབྲུ་སྒྲན་སྐྱབས་སྐྱོད་ལ་ལག་པ་འཆང་དུ་འཇུག་མི་རུང་།
- ◆ འབྲུ་སྒྲན་གཏོར་དུ་ས་ཤེད་སྐྱོད་ཤེད་པའི་ལག་ཆར་ལག་པ་འཆང་དུ་འཇུག་མི་ཉན།
- ◆ ཞིང་ཁའི་འགྲམ་གྱི་ཚུའི་ནང་དུ་ཚུ་རྒྱལ་རྒྱག་དུ་འཇུག་མ་རུང་།
- ◆ འབྲུ་སྒྲན་བརྒྱུ་ཚར་ཙམ་གྱི་ཞིང་ནང་དུ་འཇུག་པ་དང་ཚེད་མོ་ཚེ་བ་སོགས་ནམ་ཡང་ཤེད་དུ་འཇུག་མི་ཉན།

མི་ཞན་པ་ཚོས་ལྷ་གྲུང་འབྲུ་སྒྲན་གྱི་དུག་སྐྱོན་མ་ཕོག་པའི་ཆེད་དུ་གཤམ་གསལ་ཁག་ལ་དོ་སྣང་ཤེད་ དགོས།

- ◆ འབྲུ་སྒྲན་བརྒྱུ་ཚར་ནང་ལ་མ་འཇུག་གོང་དུ་ལས་ཀ་ཤེད་དུ་ས་ཤོན་པའི་ཤོན་གོས་ཞུགས་བཀུ་དགོས།
- ◆ འབྲུ་སྒྲན་བརྒྱུ་ཚར་རྗེས་ཤོན་པ་བརྗེ་དགོས་པ་དང་གཟུགས་ཤོ་གཙང་མར་བཀུས་ཏེ་གཞི་ནས་ལྷ་གྲུང་ལག་པ་འཆང་
དགོས།
- ◆ ལྷ་གྲུང་གི་ཤོན་གོས་དང་ཞིང་ལས་ཤེད་མཁའ་གྱི་ཤོན་གོས་གཉིས་མཉམ་དུ་བཀུ་མི་རུང་།
- ◆ རང་དུ་དུག་སྐྱོད་འགོག་སྒོམ་སོགས་ཤེད་སྐྱོད་ཤེད་མི་རུང་།
- ◆ འབྲུ་སྒྲན་སྐྱབས་སྐྱོད་དང་ལག་ཆ་གཞན་ཞུགས་ལྷ་གྲུང་མ་སྐྱོབས་སར་འཛོག་དགོས།
- ◆ ཤིང་ཏོག་དང་ཆོལ་སོགས་གཙང་མར་བཀུ་དགོས།

ཟས་རིགས་ལ་ཡོད་པའི་འབྲུ་སྒྲན།

དེང་སང་ཤིང་ཐོག་དང་ཆོལ་སལ་ཆེ་བར་འབྲུ་སྒྲན་བརྒྱུ་ཚར་ཡོད་པ་མ་ཟད། ར་དང་བ་སྐྱབས་སོགས་ཀྱིས་འབྲུ་སྒྲན་
ཡོད་པའི་རྩ་བཅོས་པར་བརྟེན་འོ་མ་དང་། ཤ་སྐྱོང་བཅས་པར་འབྲུ་སྒྲན་གྱི་དུག་སྐྱོད་སོག་ཡོད། མི་ཞུགས་ཀྱིས་ཉིན་
ཉར་འབྲུ་སྒྲན་གྱི་སྐྱོད་ལྷགས་པའི་ཟས་རིགས་བཅོས་པར་བརྟེན། འབྲུ་སྒྲན་གྱི་དུག་ཁ་ཞུགས་གཟུགས་ཤིའི་ནང་བསགས་
ཏེ་དུས་ལུན་རིང་པོའི་རྗེས་སུ་འཕྲོད་བརྟེན་ལ་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་བཅོམ་པ་ཡིན།

ཟས་རིགས་བརྒྱུད་ནས་འབྲུ་སྒྲན་གྱི་དུག་སྐྱོན་མ་ཕོག་པའི་ཆེད་དུ།

- ◆ ཤིང་ཏོག་དང་ཆོལ་སོགས་མ་བཅོས་གོང་དུ་ཚུའི་ནང་ཚུ་སྐྱབས་ཏེ་གཙང་མར་བཀུ་དགོས།

- ◆ ལོ་མ་ཅན་གྱི་སྒོ་ཚལ་སྟེ་ལོ་འཁོར་པད་ཚལ་ལྟ་བུའི་ཕྱིའི་ལོ་མ་དེ་ཚོར་འབྲུ་སྐྱུན་མང་ཤོས་འགོས་ཡོད་པས་ཕྱི་ལྷན་དེ་རིགས་ཟམ་མི་རུང་།
- ◆ ཕྱི་ལྷན་འཇམ་པོ་ཡོད་པའི་ཤིང་ཉོག་ཀྱང་ལྷན་དང་དེ་བཞིན་གྲང་ཚལ་བཟོ་བྱེད་གཞིན་ནམ་ཁི་ར་(cucumbers) སོགས་ཀྱི་པགས་པ་མ་བཤུས་པར་ཟམ་མི་རུང་།

༡༠ འབྲུ་སྒྲུབ་གྱི་ས་ཁོར་ཡུག་ལ་གཏོར་སྐྱོན་

ཤུགས་ཆེན་ཐེབས་པ།

ཞིང་པ་ཚང་མས་འབྲུ་སྒྲུབ་གྱི་རིན་ཐང་དངུལ་ཡིན་པ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཞིང་པ་རྣམས་ཀྱིས་འབྲུ་སྒྲུབ་ཉོ་སྐྱབས་བསམ་གཞིགས་མ་བྱས་པའི་གནད་དོན་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ནི། འབྲུ་སྒྲུབ་གྱིས་རང་གཞན་ཁོར་ཡུག་དང་བཅས་པར་དུག་ཁ་ཐོག་ནས་འཕྲོད་བརྟེན་ཐང་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་བཟོ་བའི་ཡིན།

འབྲུ་སྒྲུབ་གྱི་དུག་ཁ་དེ་འགོ་བཟེ་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་ཁོག་ཆོལ་ནང་གསོག་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། སེམས་ཅན་ཆེ་བ་ཆོ་རྒྱུད་བར་སློལ་ན་ཆེ་རྒྱུད་རིང་བར་འཚོ་བྱུང་བ་དང་ཟས་ཀྱང་མང་བ་ཟ་བས་དེ་ཆོལ་ཁོག་པར་འབྲུ་སྒྲུབ་གྱི་དུག་ཁ་མང་བ་ཡོད། འབྲུ་སྒྲུབ་གྱིས་སྐྱབས་པའི་རྒྱ་ནང་གི་ཉ་ཆེན་ཞིག་ལ་མཚོན་ན། ཉ་ཆེན་དེས་ཉ་རྒྱུད་བ་མང་པོ་བཟས་པར་བརྟེན། ཉ་ཆེན་དེའི་ཁོག་པར་འབྲུ་སྒྲུབ་གྱི་དུག་ཁ་མང་པོ་བསགས་ཡོད། ཉ་ཆེན་དེའི་གཞིས་བཟས་པར་བརྟེན་ནས་མི་ལ་འབྲུ་སྒྲུབ་གྱི་དུག་ཁ་ཤུགས་ཆེར་ཐོག་ནས་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་འཕྲད་ཀྱི་ཡོད།

འབྲུ་སྒྲུབ་གྱི་ས་མ་དང་། རྒྱ། མཁའ་དབུགས་བཅས་འབག་བཅོག་བཟོ་བ།

ཞིང་པ་ཚོས་མཁའ་གསལ་ལྟར། ས་གཤིས་བཟང་སར་ས་འབྲུ་ནག་རིང་དང་འབྲུ་སྲིན། ཉམ་བུ། འབྲུ་ཕྲ་བཅས་སྐྱེ་ལྡན་འབྲུ་སྲིན་གྱིས་ཁོངས་ནས་ཡོད་ཅིང་། འབྲུ་སྲིན་དེ་ཚོས་ས་གཤིས་བཟང་པོར་བཟོས་པར་བརྟེན་ས་དེར་རྩ་དང་རྩ་ཤིང་རིགས་སྐྱེ་འཕེལ་ཡག་པོ་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཞིང་པ་ཚོས་གནོད་འབྲུག་སོའི་སྲིད་ལོ་ལྟར་འབྲུ་སྒྲུབ་གཏོར་བར་བརྟེན་འབྲུ་སྒྲུབ་གྱིས་ཀྱང་མི་རྒྱུགས་པའི་གནོད་འབྲུ་ཇེ་མང་ནས་ཇེ་མང་དུ་གྱུར་བས། ཞིང་པ་ཚོས་ལེ་རེ་ནས་ལེ་རེར་འབྲུ་སྒྲུབ་ཇེ་མང་ནས་ཇེ་མང་བརྒྱབ་པའམ་ཡང་ན་འབྲུ་སྒྲུབ་རྒྱར་བས་ཤུགས་ཆེ་བ་ཞིག་ཉོས་ཏེ་གཏོར་བར་བརྟེན། ས་ཁུལ་དེར་ཡོད་པའི་གནོད་འབྲུ་ཟས་སུ་ཟ་མཁན་གྱི་འབྲུ་སྲིན་དང་བྱ་བྱེའུ་བཅས་བསད་ནས་མཐའ་མཇུག་ས་ཁུལ་དེར་རྩ་རྩ་ཤིང་ལོ་ཏོག་སོགས་སྐྱེ་མི་བྱུང་བའི་གནས་སུ་གྱུར་གྱི་ཡོད།

ཞིང་ཁར་འབྲུ་སྒྲུབ་བརྒྱབ་པར་བརྟེན་དུག་ཁ་རྒྱུག་རྒྱུར་བཞུར་ནས་རྒྱུག་རྒྱུ་དེར་གནས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་རིགས་དང་། རྒྱ་དེ་ལོངས་སུ་སྐྱོད་མཁན་གྱི་མི་དང་བཅས་པར་སྤར་མེད་ཀྱི་ནད་རིགས་མང་པོ་བྱུང་བ་དང་། གཞན་ཡང་འབྲུ་སྒྲུབ་གྱི་དུག་རྒྱུད་ས་དེ་བཞིན་མཁའ་དབུགས་ཁོད་དུ་བྱུང་བའི་འཛམ་གླིང་གི་སྲོག་ཆགས་ཀྱི་ལ་གནོད་སྐྱོན་ཆེན་པོ་བཟོ་བཞིན་ཡོད། ཚན་རིག་པས་བརྟག་དཔྱད་བྱས་པར་གཞིགས་ན། འཛམ་གླིང་འདིའི་སྲོག་གི་འགོ་བཟེ་དང་ན། བྱ་དང་བྱེའུ། རྒྱ་སྐྱབས་སེམས་ཅན། རི་སྐྱེས་སྲོག་ཆགས་སོགས་མདོར་ན་སྲོག་ཆགས་ཚང་མར་འབྲུ་སྒྲུབ་གྱི་དུག་ཁ་སྐྱབས་སུ་རེ་མེད་པའི་སྲོག་ཆགས་གཅིག་ཀྱང་མེད་པ་ཤེས་ཏེ་གསུང་བ་བྱུང་ཡོད།

११ འབྲུ་སྐྱོན་གྱི་ས་མི་ཁོག་པའི་གནོད་འབྲུ་ཇི་མང་དུ་འགྲོ་བའི་དཀའ་ངལ།

སྦྱིར་བཏང་ཞིང་ཁའི་ནང་དུ་འབྲུ་སྐྱོན་གྱི་རིགས་འདྲ་མིན་སྐྱོ་ཚོགས་ཡོད་ཀྱང་། འབྲུ་སྐྱོན་ཡོད་ཚད་གནོད་འབྲུ་ཙུ་བ་ནས་མིན། དོན་དངོས་ཐོག་འབྲུ་སྐྱོན་མང་པོ་ཞིག་སྟོན་ཐོག་བྲལ་མཁན་གྱི་འབྲུ་སྐྱོན་ལ་བརྟེན་ནས་འཚོ་བཞིན་ཡོད་པས་དེས་ཞིང་པར་རོགས་ཕན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དཔེར་ན་ཐོ་མ་འབྲུ་(ཨ་མ་སྐྱུ་མ་ཚོང་མ། Ladybugs) དང་འབྲུ་སྐྱོན་གཞན་གྱིས་ལོ་ཉི་མ་ལ་གནོད་འཚོ་བྱེད་མཁན་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ཉིད་འཚོ་བར་བྱེད་པས་དེས་གནོད་འབྲུ་མེད་པ་བཟོ་བའི་ལ། འོན་ཀྱང་ཞིང་པས་འབྲུ་སྐྱོན་གཏོར་བར་བརྟེན་ནས་འབྲུ་སྐྱོན་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་གཉིས་ཀ་གསོད་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དཔེར་ན། བྱིང་འབྲུ་(Aphids) གསོད་སྦྱིར་འབྲུ་སྐྱོན་གཏོར་ཚེ། བྱིང་འབྲུ་བྲལ་མཁན་གྱི་འབྲུ་སྐྱོན་ཡང་འབྲུ་སྐྱོན་གྱིས་གསོད་པས་བྱིང་འབྲུ་བྲལ་མཁན་གྱི་སྐྱོན་ཙུ་མེད་བཏང་བར་བརྟེན་བྱིང་འབྲུ་དེ་བས་མང་དུ་འགྲོ།

གནོད་འབྲུ་ཁ་གསལ་འབྲུ་སྐྱོན་ཐོག་མར་གཏོར་སྐབས་ཕན་བྲུ་ན་བ་ཙུ་ལས་ཤི་འགྲོ་གི་མེད་པ་རེད། གནོད་འབྲུ་དེ་ཚོ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱ་གུ་ནམས་ལ་འབྲུ་སྐྱོན་གྱིས་དེ་ཙུ་གནོད་མ་ཐུབ་པར་གྱུར་པ་དང་། རིམ་པས་འབྲུ་སྐྱོན་གྱིས་མི་ཁོག་པའི་གནོད་འབྲུ་ཇི་མང་ཇི་མང་དུ་གྱུར་པ་ན། འབྲུ་སྐྱོན་བཟོ་གྲུ་དེ་ཚོས་འབྲུ་སྐྱོན་སྐྱར་ལས་ཤུགས་ཆེ་བ་ཞིག་བཟོ་སྐྱོན་བྱས་ཏེ་རིན་པོ་ལང་སྐྱར་སྐྱོན་སྐྱར་ཏེ་ཞིང་པ་ཚོར་འཚོང་གི་ཡོད། ཞིང་པ་ཚོས་འབྲུ་སྐྱོན་གསར་པ་དེ་བེད་སྦྱོང་བྱེད་སྐབས་ཐོག་མར་ཕན་བྲུ་ལེ་ཕན་ཐོགས་ཡོད་ཀྱང་སྦྱིས་སྦྱུ་འབྲུ་སྐྱོན་དེས་ཀྱང་གནོད་འབྲུ་མ་ཁོག་པར་ལོ་རེ་བཞིན་འབྲུ་སྐྱོན་གསར་པ་རེར་རིན་པོ་ལང་སྐྱར་སྐྱོན་སྐྱོད་ནས་ཉོ་དགོས་ཐུག་གི་ཡོད། འབྲུ་སྐྱོན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ཞིང་པའི་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་དཀའ་ངལ་དེས། ཞིང་པ་ཚོས་འབྲུ་སྐྱོན་གྱི་ཚེད་དུ་འགྲོ་སོང་ལོ་རེ་ནས་ལོ་རེ་ཇི་མང་དུ་གཏོང་དགོས་ཐུག་པར་བརྟེན་འབྲུ་སྐྱོན་བཟོ་ཚོང་བར་ཁེ་སློགས་ལོ་རེ་ནས་ལོ་རེ་ཇི་ཚེར་འགྲོ་བའི་ལ། ཞིང་པ་ཚོས་ལོ་རེ་ནས་ལོ་ལེར་འབྲུ་སྐྱོན་ཤུགས་ཆེ་ཆེ་བེད་སྦྱོང་བྱས་ཀྱིན་ཁོར་ཡུག་གི་འབག་བཙོག་ལོ་རེ་བཞིན་ཇི་སྦྱོག་ནས་ཇི་སྦྱོག་ཏུ་བཏང་བ་སོགས། མདོར་ན། འབྲུ་སྐྱོན་གྱིས་འབྲུ་སྐྱོན་ཞིང་པར་ནམ་དུ་ས་གཅིག་ཙུ་མ་གྱི་རིང་ཕན་ཐོགས་ཕན་བྲུ་ཙུ་ལས། ཤུགས་སྦྱུ་ཞིང་ལས་ཐོན་འབབ་ཉམས་ཞན་དང་། སྦྱོ་འགྲོ་སློག་ཆགས་ཀུན་གྱི་ཉེན་གཞིར་གྱུར་པའི་སྦྱོ་ཁམས་མ་ལག་དང་བཅས་པའི་རང་བྱུང་ཁམས་ཆེན་པོར་གནོད་སྐྱོན་ཚབས་ཆེ་ཐེབས་ཏེ་འགྲོ་བའི་དང་བཅས་པའི་སློག་ཆགས་ཀུན་ལ་སྐྱར་མེད་ནད་ཡམས་གྱི་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་བཟོ་བཞིན་ཡོད་པ་རེད།